

Україна запровадила санкції проти російських компаній

Президент Петро Порошенко закликав громадян України залишити російські соціальні мережі і повідомив про закриття його офіційних сторінок в них. Порошенко зазначив, що «гібридна війна вимагає адекватних відповідей на виклики», тому з метою «впливу на опонентів і контрпропаганди» його команда також використовувала сторінки в деяких російських соцмережах. Однак «масовані кібератаки РФ по всьому світу, зокрема нещодавнє втручання у виборчу кампанію у Франції, вказують, що настав час діяти інакше і більш рішуче». «Закликаю усіх співвітчизників негайно вийти з російських серверів з міркувань безпеки», – заявив Порошенко. 16 травня, був опублікований указ президента про введення в дію рішення РНБО про санкції проти 1228 фізичних та 468 юридичних осіб. Зокрема, під заборону потрапили російські соцмережі та IT-сервіси. Порошенко ввів у дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2017 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)». Указ набув чинності в день опублікування. Серед компаній, які потрапили під дію санкцій, російські поштові і поштові мережі «Mail.ru», «Яндекс», соцмережі «ВКонтакте» і «Однокласники», виробник системи бухгалтерського обліку «ТОВ 1С», виробники антивірусних програм «Лабораторія Касперського» і «Доктор Веб», розробники програмного забезпечення «Парус». Завдяки цим програмам російська розвідувальна служба ФСБ має змогу стежити за діяльністю українських користувачів. Санкції накладені на низку російських банків, авіакомпаній і ЗМІ: РЕН ТВ, НТВ ПЛЮС, РБК, ТНТ, «Первый канал», «Аэрофлот», «Трансаэро», «Газпром авіа», «ЮТейр», платіжні системи «Анелік» та «Юністрім», виробника сумнозвісного «Буку» «Алмаз-Антей», на деякі кримські підприємства, захоплені окупантами і згодом зареєстровані за російським законодавством, як-от «Керченська переправа», «Кримська залізниця», морські порти, санаторії й виноробні заводи. Загалом у списку санкцій України 1 228 фізичних осіб та 468 юридичних. Також Верховна Рада проголосувала за заборону використання «георгіївської стрічки» в Україні. За її носіння загрожує штраф від 50 до 150 неоподатковуваних мінімумів. За даний проект проголосували 238 депутатів, проти – 13. В законі передбачені винятки для ветеранів війни, що мають нагороди, які містять у собі частину такої стрічки, а також зроблені винятки для музеїв.

ДАВАЙ ДОСВІДАНІЯ

Словаки ознайомилися із творчістю Софії Андрухович

У приміщенні палацу Зічі у центрі Братислави 5 квітня відбулося вручення літературної премії Вишеградського Східного партнерства (VEaPLa) Софії Андрухович за роман «Фелікс Австрія». Церемонією нагородження керував організатор проекту – Любор Матейко, завідувач кафедри русистики та східноєвропейських досліджень філософського факультету Університету імені Коменського у Братиславі. Літературну премію Софії Андрухович особисто вручив проректор Університету Вінсент Мучка.

Лауреатка скористалася можливістю розповісти словацькій аудиторії про Україну, про неперотні зміни і випробування, крізь які їй доводиться проходити. С. Андрухович зазначила, що трагічні події останніх років потребують осмислення і роз'яснення, саме тому про них треба говорити і вислуховувати їхніх учасників, почути ближнього, адже «кожна невелика історія – це частина історії великої, і кожен окремий голос – частина хору голосів, які творять цілість». Саме про порозуміння йдеться у книзі «Фелікс Австрія». Як повідомила С. Андрухович, «вона про людей, які живуть під одним дахом, в одному просторі – але не знають одне одного насправді. На жаль, нам іноді вистачає усталених уявлень одне про одного, стереотипів, які підміняють справжнє знання, справжню цікавість, які нас страшенно обмежують, заважають порозуміти, зава-

жають пізнати самих себе». Письменниця подякувала організаторам проекту та усім, хто взяв участь в урочистій події та побажала словацькій публіці не боятися робити кроки на шляху до розуміння близьких і самих себе.

Після завершення офіційної частини святкового вечір продовжився концертом української співачки Мар'яни Садовської під назвою «Ukrainian callings». С. Андрухович особисто представила М. Садовську слухачам після чого пролунали такі відомі композиції як «The spring», «Widow song» та «Звідки ти, чорна валко» (на слова С. Жадана). Присутня публіка була приємно вражена феноменом «української Бйорк» та її майстерним поєднанням автентичного співу із оригінальним авторським стилем виконавиці.

Наступного дня Софія Андрухович відвідала Будапешт. У приміщенні Державної бібліотеки іноземної літератури Угорщини відбулася презентація перекладу «Фелікс Австрія» та читання уривків з роману українською та угорською мовами. Як відомо, минулого року вийшов переклад роману німецькою мовою.

Літературну премію VEaPLa присуджують щороку за підтримки Міжнародного Вишеградського фонду. Проект «Visegrad Eastern Partnership Literary Award» має на меті створення платформи для співпраці між інтелектуалами у галузі літератури з пострадянського простору та країн Ви-

Софія Андрухович під час вручення премії.

шеградської четвірки а також підтримка визначних культурних діячів та свободи літературної творчості.

Для детальнішого ознайомлення читачів Центральної Європи з поезією, прозою та літературою факту авторів з країн Східного партнерства (Україна, Білорусь, Азербайджан, Молдова) у рамках проекту видається часопис «Eastern Partnership Literary Review».

Катерина Кондратенко

Чеська книга про «пацифікацію» вийшла в Україні

У світ вийшло цінне і непересічне репринтне упорядковане і перекладене з чеської мови на українську видання книги «Погром проти українців в Польщі». Як в історичній ретроспективі, так і в рамках актуальних подій воно тісно пов'язане з Чехією. Видало книгу хмельницьке видавництво «Лілія», а свого часу в чеському оригіналі вона була видана Виконавчим комітетом українських емігрантських організацій Чехословацької Республіки в Празі у 1930-му році. Репринт з'явився завдяки Українській Ініціативі в ЧР, подружжю Наталії та Каміла Касанових, які фінансово підтримали видання, та за безпосередньої підтримки наукового співробітника Національного архіву Чеської Республіки д-ра Ленки Клочкової, у співпраці з якою вдалося віднайти відповідні матеріали для упорядкування книги.

В 1930-му році, коли розпочалася польська так звана «пацифікація» українців західноукраїнських земель, українська діаспора в ЧСР на той час намагалася усіма культурними, просвітницькими та іншими цивілізованими способами підтримати по-

страждалих українців – жінок, дітей та людей похилого віку зокрема, щодо яких застосовувалися озвірілі акції «заспокоєння» та «примирення». Звертаючись до усього культурного світу в Європі й поза океаном, та до Чехословацької Республіки передусім, Виконавчий комітет українських громадських організацій ЧСР в 1930-му році у Празі видав на власні кошти і зусилля чеською мовою книгу з унікальними фотографіями погромів мирного населення Східної Галичини. В той час, в 1930-му році, коли книга вперше чеською мовою вийшла друком, Європа мовчала... І ось уже чверть сторіччя незалежності України про польський шовінізм щодо українців Польщі продовжують мовчати українські президенти, сподіваючись на примирення з Польщею... А Польща тим часом приймає антиукраїнські закони про т. з. «Волинську різанину» 1943 року та продукує антиукраїнську кінематографію на кшталт фільму «Волинь» 2016-го року. Тому, не розраховуючи на підтримку українських архівів та міністерств, зусиллями україн-

Обкладинка книги «Погром проти українців в Польщі»

ської діаспори в ЧР вдалося заповнити ще одну сторінку вистражданої української історії – правдивою книгою, яку переклав та упорядкував Олег Павлів.

Медичне обладнання для Вінниччини

Ліберецький край збирається відправити в Україну медичне та інше обладнання. Гуманітарний вантаж для лікарень та поліклінік Вінницької області готує крайова лікарня, розташована у місті Ліберець. Дане обладнання чеська лікарня вже замінила сучаснішим, однак те, що воно списане – не означає, що воно вже геть застаріле чи несправне. Воно може і надалі служити в українських лікарнях, де часто його аналоги взагалі відсутні. Про це з нагоди підписання угоди про співпрацю між Ліберецьким краєм та Вінницькою обласною державною адміністрацією, яке відбулося 19 квітня, повідомив гетьман краю Мартін Пута. Вінницька область запропонувала побратимство Ліберецькому краю рік тому, і після кількох взаємних попередніх візитів стала ще однією областю, яка уклала партнерську співпрацю з чеським регіоном, адже добре відомою є регіональна співпраця між Закарпаттям та Височиною, Харківщиною та Південною Моравією тощо. Голова Вінницької ОДА Валерій Коровій презентував чеським колегам економічний та інвестиційний потенціал Вінницької області.

На Вінниччині проживає близько 1,7 мільйона осіб. Український посол Євген Перебийніс з цієї нагоди заявив, що «через російську агресію ми майже щодня маємо поранених у війську. Лікарні та шпиталі дійсно потребують допомоги. Хоча першими постраждалих приймають ближчі до зони бойових дій лікарні у Дніпропетровській області, українські воїни

Валерій Коровій та Мартін Пута підписують угоду про співпрацю Вінниччини та Ліберецького краю.

нерідко лікуються по всій Україні, зокрема на Вінниччині». «Ми хочемо допомогти закладам охорони здоров'я України. Це функціонуючі пристрої, зокрема, моніторингу АРО, мобільні рентгени, монітори для астроскопів, тобто потрібні пристрої, яких там у певних регіонах немає або не вистачає. А також лікарняні ліжка з електронним управлінням, – сказав заступник гетьмана Пржемісл Сobotка. – Ліберецька лікарня саме зараз приймає нове обладнання, і попереднє відправляється туди, де воно необхідне. Це схоже на те, як нам у 90-х роках допомагали швейцарці». Лікарня також готова прийняти

український медичний персонал на довгострокове стажування.

Угода із українським регіоном, каже Пута, – це стандартна угода про партнерство, яка обґрунтовує не лише сферу охорони здоров'я, а й сферу бізнесу, культури, мистецтва чи державного управління. «У нас є 25-річний досвід співпраці зі швейцарським кантоном Санкт-Галлен, з якого можна брати приклад. Ми маємо в цій сфері певний борг, а Україна готує серію реформ у самоуправлінні, тобто у тому, що у нас вже позаду і досвідом чого ми можемо поділитися», – сказав гетьман.

ЧТК

Празький архів Бойдуників побачать у Києві

Матеріали і документи із сімейного архіву родини Бойдуників ім. Дарії Попович (Бойдуник) були передані 27 квітня до київського Музею української діаспори. Це відбулося в рамках проведення виставки, присвяченої провідним постатям українського національно-визвольного руху 1918–1991 років. Архів Бойдуників зберігався у Празі, і до виставки будуть долучені матеріали і документи із цього архіву.

У 6-му фонді знаходяться матеріали та документи особливого значення, пов'язані із життям й діяльністю інж. Осипа Бойдуника, віднайдені у Національному архіві Чеської Республіки, а у 7-му фонді знаходяться його фотоальбоми. Передача цих фондів, матеріали та документи яких в Україні та світі будуть виставлені вперше, призначені для збереження та популяризації пам'яті борців за Україну

– Осипа та його брата з другого коліна Теодора Бойдуників. Найбільш цінний документ, залучений до виставки – це анкета, власноручно заповнена Осипом Бойдуником, тоді студентом Високої школи торгівельної в Празі, в Чесько-український комітет допомоги українському студентству. Власником сімейного архіву родини Бойдуників ім. Дарії Попович (Бойдуник) є їхній онук Олег Павлів.

оп

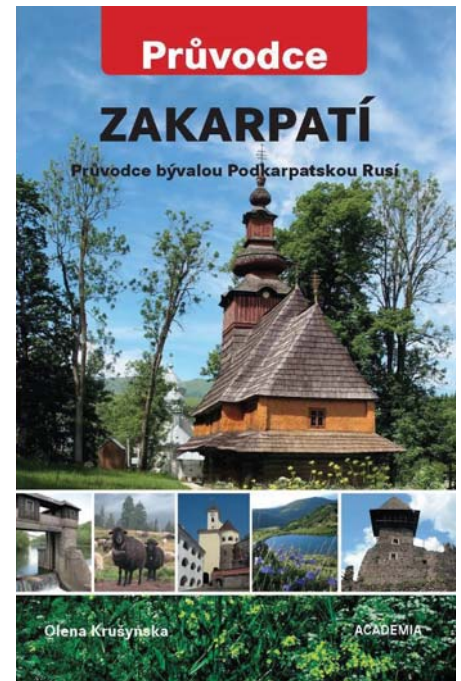

Путівник Закарпаттям чеською мовою

Видавництво «Академія» видало цікаву публікацію – путівник Закарпаттям чеською мовою, написаний спеціально на замовлення видавництва українською краєзнавицею Оленою Крушинською у творчій співпраці з перекладачкою Рітою Кіндлеровою. У книзі представлені найбільш важливі архітектурні пам'ятки області, якою дуже цікавляться чеські туристи: замки, фортеці та палаци, історична забудова міст, селищ та сіл, кам'яні церкви та синагоги, й особливо дерев'яні церкви, які є унікальним архітектурним надбанням українських Карпат. Поруч із інформацією про музеї, певні пам'ятники, історичні винні підвали та специфічні пам'ятки, наприклад музейні експозиції лінії Арпада та інші об'єкти, які нагадують про першу та другу світові війни, тут також описані технічні споруди, наприклад, мости, віадукі, тунелі, цікаві залізничні шляхи, дамби, греблі, водозливи чи водні електростанції, водяні млини та гамори й інші варті уваги визначні місця. Особлива увага присвячена так званим «чеським слідам» на колишній Підкарпатській Русі. В Ужгороді, Мукачеві, Хусті та інде збереглися певні адміністративні, житлові чи промислові споруди і навіть цілі квартали, побудовані у конструктивному стилі першої Чехословацької Республіки 20-30-х років ХХ сто-

ліття. Між ними чимало виразних будинків функціональної архітектури й модерного неокласицизму на європейському рівні, оскільки у тодішньому проектуванні будівництв велику роль грали кращі чеські архітектори. Самостійний розділ присвячений пам'яткам Колочави, яка пов'язана із письменником Іваном Олбрахтом, та околицим озера Синевир, де у 1938 році був наметовий табір легендарного скаутського відділу «Двойка» Ярослава Фоглара. Усі статті проілюстровані актуальними історичними фотографіями описуваних об'єктів.

Авторка путівника Олена Крушинська (1978) – відома публіцистка у тематичній сфері туризму, дослідниця і хімік. Публікувалася у журналах «Міжнародний туризм», «Welcome to Ukraine», заснувала проект та сайт «Дерев'яні храми України» derev.org.ua, співпрацює з проектом «Млини України». Чотири роки працювала в експедиції над виданням «Дністер. Туристичний путівник». Автор сайту «Львівські ремінісценції» – фотогалереї неофіційного Львова. Авторка понад 80-ти статей, зокрема, наукових та науково-популярних публікацій, присвячених пам'яткам архітектури, краєзнавству та подорожам, й путівників «Сорок чотири дерев'яні храми Львівщини» (2007), «Два береги Збруча» (2008, у співавторстві з Д. Малаковим та Ю. Козорі-

зом), упоряднича двох випусків історико-краєзнавчого часопису «Галицька брама» (Львів, «Центр Європи»): «Закарпаття: від Ужоцького перевалу до Ужгорода» та «Закарпаття: від Верецького перевалу до Сваляви та Чинадієва».

Вл. інф.

Бесіда про Україну у празькому спальному районі

Недержавна організація «Центр «Соняшник», заснована у празькому 14-тому районі, відомому як «Чорний міст», у приміщенні місцевого кафе «Маняна» на Маняковій вулиці, 6 квітня провела вечір під назвою «Україна – мозаїка культур». Сама кав'ярня у цьому «спальному» районі є певним соціально-культурним явищем, бо приносить певні зрушення у не надто привабливе сприйняття даного району. 25 гостей вечора, серед яких не було практично українців, заповнили салон кафе, взявши участь у циклі акцій міського району під назвою «Зустріч культур 2017».

На акції знавці розповідали про українські традиції та звички, та нерідко відхилилися від теми, бо жодного етнографа чи фольклориста тут не було. Політичний географ Лібор Елен з Природознавчого факультету Карлового університету намагався коротко пояснити складний шлях, в якому Україна розвивалася від другої половини XVI століття до сучасності.

Найбільш очікуваним був виступ відомої прозаїчки, модераторки та «людини фільму» Галини Павловської. Вона про-

читала уривок зі своєї нової книги «Подорож за коханням» – частину «Ось як це було в Ясіні». Сюжет був збагачений легким гумором, але більше його супроводжував сум з приводу долі двох людей, яку змарнував сталінський режим...

Україніст Богдан Зілінський розповів про культурні традиції України – від скіфів та грецьких колоній в північній частині Чорного моря через Київську Русь, період козацького бароко й національного відродження аж до радянського періоду та сучасний важкий пошук обличчя української культури.

Про українське мистецтво розповів художник Михайло Щигіль, який живе і працює вже чверть століття у Східній Чехії. Показав і прокоментував гостям цикл своїх десяти масляних робіт з 1994 року. Це – ще неопубліковані ілюстрації до відомої книги Г. Павловської «Спасибі за кожен новий ранок». Як колишній житель України, пан Щигіль уточнював деякі речі, які обговорювали попередні оповідачі.

Після української кулінарної перерви на борщ, вареники, голубці й львівський квас, доктор Елен знову намагався опи-

сати складну політичну ситуацію в сучасній Україні. Наприкінці поділилася своїм досвідом і фотографіями з перебування на київському Майдані у лютому 2014 року та пізнішими подіями у Криму молоді українка. У той час вона була студенткою одного з кримських вузів, нині вчиться на місцевому факультеті природничих наук.

Боз

Речники українського вечора на празькому «Чорному мості».

Забутий Схід: фотовиставка з Донбасу

З нагоди відкриття фотовиставки Іви Зімової та Марії Лозан «Не забудьте про Україну/Ukraine not forgotten» про схід України, погане інформування чеськими ЗМІ про події там, ставлення чеського уряду до конфлікту та інтерпретацію поглядів президента на дану кризу на початку квітня у Центрі «Людини в скруті» – кав'ярні «Langhans» на празькій Водічкової вулиці – дискутували знавці з даного питання: Петра Прохазкова, Лібор Дворжак, Ондřej Соукуп та Філіп Горки. Модерував захід працівник «Людини в скруті» Петр Штефан.

Учасники оглянули короткий репортаж зі східної України, який зробив Філіп Горки в березні цього року. За словами Петри Прохазкової, «пропхати» українську тему у чеські мас-медіа – проблема. Для того, щоб опублікувати щось про ситуацію в Україні, мусить статися щось насправді страшне, тому у чеських ЗМІ Україна є практично «забутою країною». Ондřej Соукуп додав, що головна проблема з освітленням у ЗМІ – що до ситуації в Україні неможливо зайняти чітку позицію. «Це розділена країна з надзвичайно корумпованою системою», – сказав він. Філіп Горки все-таки уточнив, що на DVTV тему України вдалося пролобіювати – тут вийшла серія репортажів із Донбасу.

Лібор Дворжак підтримав колег: на радіо «ЧРо» також українська тема не становить особливого інтересу, але він регулярно повертається до неї у власній передачі на радіостанції «ЧРо Плюс». Дворжак зауважив, що хоч в Україні панує олігархічна система, але демократії тут набагато більше, ніж в сусідній Росії. Гості погодилися, що війна на довгий час залишиться у фазі замороженого конфлікту з можливими гарячими перехідними фазами. Лібор Дворжак вважає це стандартним важелем

Учасники дискусії про Україну у Langhans

Кремля – від карабаського конфлікту, через Придністров'я, війну у Грузії із замороженими конфліктами в Абхазії та Південній Осетії аж до Криму з Донбасом. Соукуп додав, що немало роль грає пошук нової ідентичності українського народу. Прохазкова зазначила, що чимало громадян колишньої радянської республіки дотепер не позбулися симпатій до радянської ідентичності. Це найбільш очевидно саме в регіоні Донбасу, який у багатьох відношеннях можна порівняти з чеським Остравском. А Філіп Горки на східній Україні часто чув, що тамтешнім людям однаково, у якій країні житимуть – головне, щоб вже було тихо і мир.

На запитання щодо російської експансії Лібор Дворжак назвав міфом законність втручання Росії у справи України: «Росіяни дуже чутливі до України, вважають її колицкою Росії (Київська Русь). В якійсь мірі ці відносини можна порівняти з відносинами з Балтією. Сюди у радянські часи також насильно переселили чимало росіян. Але країни Балтії належать до єв-

роатлантичних структур, і краще захищені від відкритого втручання Росії». Анексія Криму і російську інфільтрацію Донбасу Лібор Дворжак назвав абсолютно неприйнятними, а поведінку нинішньої Росії – такою, яка виключає її зі світового співтовариства, і Путін розуміє, що така поведінка не має сенсу. Порадив почитати книгу Михайла Зиґара «Всі люди Кремля», де один із опитаних людей, близьких до Путіна, сказав, що доки він очолює Росію, в країні абсолютно нічого не зміниться. Лібор Дворжак вважає, що ера Путіна закінчиться «двірцевим переворотом». Соукуп додав, що Путін бачить світ якоюсь геополітичною грою, і йому дуже важливо не «втратити» Україну. Угоду про асоціацію між ЄС та Україною Путін розуміє «геополітичною поразкою». Дворжак також додав, що на Путіна впливає і його ображене самолюбство, цитуючи при цьому слова російського енергетичного експерта Міхала Крутіхіна.

Володимир Фолтен

В Оломоуці побачили «Лісову пісню»

Студенти, аспіранти та викладачі україністики Університету Палацького в Оломоуці поставили виставу «Лісова пісня» у скороченій версії за драмою Лесі Українки. Прем'єра відбулася 3 травня. Завдяки професійному супроводжуючому перекладу виставу розуміли не тільки ті, хто знає українську мову, а й чеськомовні глядачі. Вистава відбувалася у готичному оточенні поблизу костьолу Святого Моржіца – однієї із найстарших споруд у місті, у самому серці Оломоуці.

Глядачів для початку чекало частування в українському стилі, а після дійства гості вільно спілкувалися на свій смак та смак своїх співрозмовників, бо кожен приніс власні закуски, а вхід на захід оплачувався добровільними внесками.

«Лісова пісня» – драма-феєрія в трьох

діях Лесі Українки. П'єса написана в 1911 році. Твір є одним з перших прообразів фентезі в українській літературі. Чеські глядачі так побачили Русалок і Лісовика, дядька Лева, його небіжа Лукаша та його кохану, надзвичайно красиву Мавку, яка любить дерева, квіти і колоски, розмовляє з ними, і вдову Килину, працювиту, потрібну в господарстві, яка не цурається жати, Перелесника і Марище, яке хоче забрати Мавку, сопілку з верби, яка промовляє голосом Мавки, і Загублену Долю, що вказує на сопілку, і, зрештою, замерзлого Лукаша з усмішкою на устах. У «Лісовій пісні» втілюється народне сприйняття навколишнього світу, і гостро постає проблема відносин людини і природи, які дуже часто не є гармонійними.

Ясна Скотакова

Фрагмент вистави «Лісова пісня» у виконанні українців Оломоуці.

Династія козацьких дворян

Петрункевичі: етносоціальне коріння та ґене́за походження

ТЕКСТ: Назар КОТЕЛЬНИЦЬКИЙ

Лідери «Союзу визволення» І. Петрункевич, В. Вернадський і Д. Шаховський обговорюють тактику боротьби із царатом. 1900-ті роки.

В історії України є чимало славетних історичних особистостей, які незаслужено забуті, а їхнє життя та діяльність свідомо не досліджувались. Без усілякого перебільшення це стосується і великого політика, громадського діяча, знаного функціонера місцевого самоврядування, мецената – Івана Ілліча Петрункевича (1843, Плиски, Чернігівщина – 1928, Прага, Чехословаччина).

Перші згадки про Петрункевичів відносяться до кінця XVII – початку XVIII століття. Петро і Фома Петрункевичі слу-

жили у козацькому чині і мешкали у містечку Синявка Сосницького повіту Чернігівщини. Саме вони дали початок кільком гілкам династії Петрункевичів¹. Опанас Петрункевич – син Петра Петрункевича, був знатним військовим товаришем в регулярній козацькій армії. У липні 1710 року служив у Сосницькому сотенному уряді. У березні 1724 року був призначений Сосницьким наказним сотником. З 1728 року служив у Чернігівському

¹ Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник. – К., 1914. – Т.4. – С.46.

полку. 25 січня 1740 року був звільнений від усіх службових обов'язків з причини поважного віку. У власності мав дрібний маєток у Сосниці, придбаний за 10 талерів².

Степан Петрункевич – син Фоми Петрункевича, отримав освіту у «латинських училищах». З 1732 року – канцелярист у Генеральній Військовій Канцелярії Війська Запорізького. З 1739 по 1741 роки – служив за дорученням канцелярії у штабі генерал-майора де Вайсбаха. Служив

² Там само.

канцеляристом в умовах військових дій, був кандидатом у писарі Генерального Суду. З 1741 року – писар в уряді Стародубського полку. У власності мав селище Рухів з двома млинами та ґрунти у слободі Буда з підданими³. Степан Петрункевич – син Опанаса Петрункевича, почав службу у 1741 році військовим канцеляристом Генеральної Військової Канцелярії. У 1753 році став сотником у містечку Синявка⁴. З листопада 1756 року протягом 5 місяців з 200 козаками був на польському кордоні, у розпорядженні полковника Казанського полку фон Лоріха. Очолював каральні групи щодо крадіїв і розбійників, займався доставкою провіанту для полку драгунів. Наприкінці 1765 року призначений на службу у Генеральну Військову Канцелярію спеціалістом з місцевих судів. У 1774 році звільнився зі служби у званні бунчукового товариша і сотника Синявського. У власності мав 4 двори, 9 хат, 29 душ кріпосних у містечку Синявка. На хуторі Попельницький мав 6 чоловічих і 4 жіночих душ дворових служителів, і 38 чоловічих, і 44 жіночих душ кріпосних. Першим шлюбом був одружений на Ганні Павлівні Жуковській – представниці легендарної ліберальної родини⁵.

Ілля Петрункевич, син Якова Петрункевича, почав службу у 1822 році канцеляристом Департаменту Чернігівського Генерального Суду. 31 грудня 1834 року отримав звання титульного радника. Був секретарем Чернігівської палати громадського суду⁶. У 1844 році отримав титул дійсного статського радника, був призначений головою Чернігівської Палати Кримінального суду і Полтавського Округного Суду⁷. У власності мав: 10 душ кріпосних у селах Низьківка і Городище; 10 душ кріпосних у Сосницькому повіті; від дружини у Роменському повіті – 10 душ кріпосних і 100 десятин землі. Був одружений з Анастасією Мартинівною Рубан, донькою відомого роменського магната. Анастасія Рубан мала у власності: 18 душ кріпосних і 200 десятин землі у Роменському повіті; у Княгининській окрузі Нижгородської губернії мала 57 душ кріпосних і 400 десятин землі; у Роменській окрузі мала 53 душі кріпосних і 300 десятин землі.

Петро Петрункевич – син Григорія Петрункевича, почав службу у 1819 році у чині унтер-офіцера у Нікольському піхотному полку. У 1829 році отримав чин підпоручика за відвагу у військових діях у Силістрії, а через два роки – чин поручика за відмінну службу у бойових діях проти польської армії. З 1832 року пройшов шлях від ротного командира до чина

підполковника, який отримав у 1846 році. За відмінну службу і проявлену відвагу в умовах війни отримав два імперських ордена: 18 жовтня 1829 року – орден Святої Ганни III ступеню з бантом, за оборону від ворожих вилазок із Шумли і 12 травня 1839 року – орден святої Ганни IV ступеню з надписом «За відвагу і хоробрість при облозі Силістрії»⁸.

Генеалогічні дослідження В. Л. Модзалевського і Г. А. Милорадовича підтверджують тезу про те, що українське (або – у термінології Російської імперії XIX ст. – малоросійське) дворянство є прямим спадкоємцем української козацької старшини епохи Гетьманщини (1648-1782). Ця старшина була правлячим класом на малоросійських землях, і соціальним корінням походила з мас народного козацького середовища⁹. Необхідно зазначити, що малоросійське дворянство у пореформений час зберегло стабільність своєї чисельності, що було пов'язано з історико-географічними особливостями малоросійських територій, зокрема Чернігівської губернії, де завжди переважало «служиле» і військово-спадкове дворянство¹⁰.

У національній самоідентифікації малоросійські дворяни, судячи за статистичними даними і даними переписів населення, не бажали виокремлюватися із російської групи дворянства, що, очевидно, зумовлено як русифікаторською політикою імперського уряду, так і бажанням зберегти для себе усі преференції, які українська козацька старшина отримала у результаті зрівняння у правах з російським вищим станом, що є цілком логічним наслідком політики уніфікації російського імперіалізму щодо інкорпорованих груп нобілітету та обміну козацькою старшиною політичної автономії українських земель у складі Російської імперії на особисті соціально-політичні права¹¹. Ця етнополітична метаморфоза і зумовила появу компромісної моделі вирішення дуже болючого «українського питання» у Російській імперії у середовищі підросійської української національної аристократії та земського ліберального руху. Що ж стосується особового дворянства, то саме козацьке офіцерство і складало його основну масу, а чисельність особового дворянства на малоросійських територіях швидко і неперервно зростала¹². Усі наші узагальнення знаходять своє підтвердження у результатах генеалогічних досліджень В.Л. Модзалевського, Г.А. Милорадовича і В.К. Лукомського. Династія

Петрункевичів була невід'ємною частиною російської та української аристократії зокрема. Послужні списки найбільш яскравих представників Петрункевичів свідчать, що багато представників цієї родини репрезентували сегмент військового дворянства Російської імперії, і цілком могли вважатись «золотим фондом» малоросійської аристократії. І в епоху Гетьманщини, і у часи розквіту Російської імперії, Петрункевичі були частиною правлячої еліти у Лівобережній Україні, та Чернігівській губернії зокрема. Більшість представників родини мали у власності як земельні латифундії, так і кріпосних селян. Серед членів цієї династії були і відзначені монархією особистості – військові чиновники і бойова еліта, які отримали заслужені нагороди за службу. Однак головним було те, що Петрункевичі, у більшості своїй, були правлячим, «служилим» нобілітетом, що не могло не вплинути на виховання їх нащадків. Саме це дворянське середовище і подарувало історії видатного політика і громадського діяча другої половини XIX – першої чверті XX ст. – Івана Ілліча Петрункевича.

Вплив української генетики на І. Петрункевича був безсумнівним, що відповідним чином позначилося на його ставленні до національного питання. Діяч вказував на одну з яскравих психологічних рис українства – інтровертованість, установку на власний внутрішній світ, на проблеми власного соціуму, та на індивідуалізм, волелюбство, хазайновитість, честолюбство та оптимізм. Також вказував на значне поширення побутового алкоголізму серед російського селянства, на дивну форму сватання у росіян, як ярмаркові торги незаміжними жінками, на їхню екстравертованість, схильність до общинного колективізму, товариськості, відкритості до зовнішнього світу та патріархальної домінантності, що було для І. Петрункевича досить незвичайним. Він наголошував на яскравих відмінностях і національному колориті українства, визнавав державне існування українців і вимушений, але добровільний союз з росіянами. «Українофільство» він вважав закономірним явищем у світлі недолугої національної політики самодержавства. Він засуджував нерівноправне ставлення російської монархії до корінного і колонізаційного населення. Головною причиною посилення національного руху він вважав політику самодержавства, спрямовану на нівелювання особливостей народів. І. Петрункевич вважав, що творцем радикального національного руху був сам царизм, з його брутальною і безглуздою національною політикою.

Автор – кандидат історичних наук, член – кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН. Продовження буде.

³ Там само. – С.47.

⁴ Милорадович В.Л. Родословная книга Черниговского дворянства. Т.2. – Ч. 6. – Спб., 1901. – С.267.

⁵ Модзалевский В.Л. Вказана праця. – С.47.

⁶ Там само. – С.50.

⁷ Милорадович Г. Вказана праця. – С.267

⁸ Модзалевский В.Л. Вказ. праця. – С.50.

⁹ Лукомский В.Л., Модзалевский В.Л. Малороссийский гербовник. – Спб., 1914. – С.16.

¹⁰ Корелин А.П. Дворянство в пореформенной России (1861-1904) – М. 1979. – С.41.

¹¹ Корелин А.П. Дворянство в пореформенной России (1861-1904) //Исторические записки. – Т.89. – С.136-139.

¹² Корелин А.П. Дворянство в пореформенной России (1861 – 1904). – М., 1979. – С. 43.

Від заводів до футболу

Коли чеськими в Києві були не тільки трамваї

ТЕКСТ: Станіслав ЦАЛИК

Гирі Вінаржа-Журбінського.

Чеська громада Києва напередодні Першої світової війни налічувала близько трьох тисяч осіб – 1 відсоток всіх жителів міста. Проте присутність чехів в житті Києва було відчутним. Чеські підприємці створили тисячі робочих місць, відкривши машинобудівні, чавуноливарні і інші великі заводи. Київ відіграв важливу роль у новітній історії самих чехів – тут відбулися події, які підготували незалежність Чехословаччини.

Перші чехи прибули до Києва в останній третині XIX століття в якості трудових мігрантів. Їх приваблювала можливість заробити на будівництві залізниць, а також застосувати досвід і знання в численних залізничних майстернях. Адаже в Чехії будівництво залізничної лінії Кайзера Фердинанда почалося ще в 1837 році, а в Києві, де «чавунка» з'явилася лише у 1870-му, власних фахівців не вистачало. Чехи селилися переважно на Солом'янці.

Новий етап освоєння чехами Києва пов'язаний із випускником Празького політехнічного інституту Йозефом Кржіванеком. Його запросив швейцарський підприємець Якуб Гретер, власник Київського чавуноливарного і механічного заводу. Незадовго перед цим швейца-

рець посварився зі своїм компаньйоном, той вишов з бізнесу і поїхав геть.

Кржіванек прибув до Києва в 1888 році, ставши співвласником підприємства і його директором. Завод, перейменованний в «Київський машинобудівний і котельний завод Гретера і Кржіванека», через кілька років став найбільшим підприємством міста. І найбільшим роботодавцем: в 1894 році тут працював 931 робітник, а через шість років – вже 1200. Завод знаходився на Шулявці (в радянські часи його перейменували на «Більшовик»), а персонал, природно, селився неподалік. У тому числі і 300 чехів – робочі, майстри, інженери – зі своїми сім'ями. Так виникла друга чеська колонія, що налічувала близько тисячі осіб.

В здоровому тілі

«Завод Гретера і Кржіванека» став не тільки піонером великого чеського бізнесу в Києві, а й своєрідною кадровою коліскою підприємництва. Так, двоє інженерів цього підприємства Віктор Кашпар і Фердинанд Вітачек-молодший відкрили там же, на Шулявці, власний бізнес – фабрику спортивного приладдя та одягу. Після об'єднання з магазином «всіляких гімнастичних і спортивних аксесуарів» Вікентія Орта підприємство змінило на-

зву: «Спеціальна фабрика гімнастичного приладдя Орта і Кашпара». Це було не просто помітне для міста підприємство – це була перша в Російській імперії фабрика подібного профілю! Тут випускали спортивні снаряди для навчальних закладів, військових частин, клубів – бруси, турніки, «кобили шкіряні», шведські драбинки, трапеції, «прилади для стрибання, фехтування, ігор» і багато чого іншого. А індивідуальному замовнику могли запропонувати «пристрій дерев'яних конструкцій для гімнастики в садах, на дачах тощо». Фабрика виробляла екіпіровку для новомодних видів спорту, ще небачених в Києві – футболу, хокею, тенісу, крокету, а також «американські колісні ковзани». Гімнастичні зали київських гімназій та інших навчальних закладів були прекрасно укомплектовані, а Київ досить швидко перетворився в одне із найбільш спортивних міст імперії.

Чеська громада задавала в місті тон в питаннях фізичної культури, відкривши гімнастичне товариство «Сокол». У його створенні і роботі найбільш активно взяли участь власники фабрики гімнастичного приладдя: Віктор Кашпар в якості голови, а Вікентій Орт – члена ради.

У «дійсні члени» гімнастичного товариства брали виключно тих, кому рада «Соколу» «висловить свою згоду». Внесок – 10 рублів на рік. «Членами-відвідувачами» могли стати кияни, яким рада дозволить «за встановлену плату брати участь в гімнастичних вправах». Оплата здійснювалася помісячно: 1 рубль, пізніше – 1,5 рубля. «Гімнастичні вправи» тривали дві години для чоловіків і одна година – для жінок. При цьому заняття в чоловічих і жіночих групах проходили в різні дні. Дамам пропонувалася «гімнастика методом чеського «Сокола». А чоловіки, крім того, могли зайнятися фехтуванням, боксом та іншими видами спорту.

Київська футбольна ліга

Чеські фахівці проводили своє київське дозвілля так, як звикли це робити вдома: встановлювали на найближчому пусти-

пі ворота, почали ганяти м'яча – «копану». У Празі ця гра була відома з 1885 року. Навесні 1900 року чехи провели для киян показовий матч напроти свого заводу – на території нинішньої Національної кіностудії ім. Довженка. Перша в місті команда, що мала постійний склад футболістів, складалася переважно з чехів. Вона почала виступати в 1902 році під назвою «Юг», але згодом була перейменована в «Сокіл».

Через чотири роки сформувалася футбольна команда при спортивно-гімнастичному гуртку Політехнічного інституту. До її появи «доклали руку» чеські студенти, особливо енергійний Вацлав Кашпар, який раніше брав участь в іграх своїх співвітчизників, які працювали на заводі Гретера-Криванека. Ініціативу чеських студентів підтримали професора КПІ Володимир Плотніков, Микола Делоне і викладач Микола Тананаєв, які також стали футболістами. Футбольний бум у Києві тривав у 1906-1907 роках, коли в місті одна за одною з'являлися команди – «Славія», «Любителі спорту», «Спорт» (при Німецькому гімнастичному товаристві) і інші.

У 1911 році в Києві виникла футбольна ліга. Її організували шість київських команд – «Політехніки», «Любителі спорту», «Славія», «Спорт», Польське гімнастичне товариство і «Фенікс». На установчих зборах ліги вирішили провести перший чемпіонат Києва з футболу. І затвердили правила змагань – за основу взяли статут Петербурзької футбольної ліги, внісши в нього зміни з урахуванням місцевих умов. Сім'я Олександра Вешке, нападника «Спорту» та секретаря ліги, пожертвувала для переможця кубок з родинного срібла. Його вручили в 1911 році першому чемпіону Києва – команді «Політехніки». У тому ж році київська збірна виграла 3:0 у харків'ян.

«Старий добрий футбол» насправді був жорстким і трохи нагадував регбі. Гравці не шкодували ні себе, ні супротивника, нерідко покидаючи поле куляючи, з вибитими зубами, вивихнутими руками. Судді не вважали силові прийоми порушенням правил. Воротарі не так ловили м'яча, скільки вважали за свій обов'язок відбивати удари. А вищий пілотаж – відбити м'яч кулаком кудись на середину поля. Нападники прагнули не просто забити гол, але ефектно заштовхати м'яч у ворота разом з голкіпером. Публіка реагувала на це сміхом і оваціями. Втім, ворота нерідко обороняли кілька гравців. Кубком Вешке чемпіон нагороджувався до 1916 року – новий кубок заснував Євген Гарнич-Гарницький, відомий в місті лікар і «батько київської атлетики». Можливо, причиною зміни була германофобія, яка масово охопила всю країну. Адже Вешке – німецька сім'я, а з початком Першої світової війни Російська ім-

Чеський комітет допомоги жертвам війни в Києві. Першим сидить В. Вондрак. Також на фото Ф. Дедіна, Г. Індржішек та інші. Жовтень 1914 року.

перія і Німеччина стали ворогами.

Еталон точності

Київській інтелігенції були добре відомі Вацлав Вондрак (власник першокласного готелю «Прага»), його дружина Софія Вондракова (солістка Київської опери), Отакар Шевчик (скрипаль-віртуоз, викладач Київського музичного училища), Богуміл Воячек (диригент літніх симфонічних концертів на схилах Дніпра), Вікентій Хвойка (археолог, відкривач трипільської культури), Володимир Томса (завідувач кафедри фізіології Київського університету).

Базарні торговці вважали за краще користуватися гирями з клеймом «Вінарж – Журбінський». Такі гирі, вироблені в «Механічних майстернях Вінаржа і Журбінського», вважалися еталоном точності. Це, в свою чергу, приваблювало покупців, які розуміли, що продавець з такими гирями їх не обважив.

Чеські бізнесмени трималися згуртовано – великі пакети акцій своїх підприємств воліли зосереджувати у своїх руках або довіряти найбільшим родичам. До того ж, підприємці нерідко перебували у родинних відносинах один з одним. Так, Томаш Неєдли (співвласник чавуноливарного заводу «Унгерманн і Неєдли») був племінником Йозефу Криванеку (співвласнику Київського машинобудівного і котельного заводу Гретера і Криванека). А син Криванека взяв за дружину дочку Франтішека Дедіна – співвласника Київської фабрики сівалок «Фільверт і Дедіна».

Перші платівки

У 1910 році неподалік від корпусів заводу Гретера і Криванека відбулася закладка фундаменту фабрики грамплатівок «Екстрафон». Її власником був видний член чеської громади міста – купець ІІ гільдії Генріх Індржішек. Кияни знали його як господаря найбільшого в місті магазину музичних інструментів, майстерні з випуску струнних інструментів, фабрики з виробництва фортепіано, студії звукозапису, а також музичного ви-

давництва. Фабрика «Екстрафон», котра вступила в дію в 1911-му, випускала до півмільйона пластинок в рік, ставши найбільшою в імперії.

Але, як то кажуть, не хлібом єдиним. Індржішек став ініціатором створення і першим головою чеського культурно-просвітницького товариства Яна Амоса Коменського. Суспільство відкрило на Шулявці, неподалік від нинішньої станції метро «Політехнічний інститут», сад для відпочинку. У вихідні та святкові дні там ставилися самодіяльні спектаклі, виступали вокальні колективи.

Біля витоків незалежності

З початком світової війни Київ виявився одним із центрів чехословацького політичного життя. На Софійській площі склали присягу дві роти добровольців «Чеської дружини». Створена в складі Російської імператорської армії, вона згодом стала ядром національної армії Чехословаччини. Всі добровольці, незважаючи на чини, зверталися один до одного словом «брат» – як за часів чеського національного героя XV століття Яна Гуса.

Одночасно в рамках Товариства Яна Коменського відкрився благодійний Фонд чеської дружини для допомоги сім'ям добровольців і для можливої допомоги пораненим, інвалідам, вдовам і сиротам. У Києві був покладений і перший камінь в фундамент майбутнього Держбанку Чехословаччини – в грудні 1916 року в Пасажі розпочала роботу банківська структура під назвою «Úvěrový ústav» («Кредитна установа»).

У Києві засідала Чехословацька народна рада, перетворена пізніше в тимчасовий чехословацький уряд у вигнанні. Вона припинила свою діяльність лише зі створенням першого уряду в Празі. І, нарешті, в Києві активно розгорнув політичну діяльність Томаш Масарик – майбутній перший президент Чехословацької Республіки.

Так що є всі підстави стверджувати: Київ залишив слід в історії Чехії. Втім, і чехи залишили яскравий слід в історії Києва.

КРИМ ПОВЕРНЕТЬСЯ

Тоді, коли в Україні складеться краща [економічна] ситуація, ніж у Росії, вважає новий український посол у Чехії

Новий посол Євген Перебийніс одразу по приїзді включився у громадське життя і роздав декілька інтерв'ю чеським мас-медіа.

Україна прагне до глибшого економічного співробітництва із Чехією і загалом з Європейським Союзом. Країна здійснює важкі, але необхідні реформи, бореться з корупцією і водночас змушена протистояти російським військам на сході країни. Про це новий український посол Євген Перебийніс розповів у інтерв'ю публіцисту Алексу Швамберкові, яке було опубліковане у виданні «Новірки».

В аерокосмічній і оборонній промисловості українсько-чеська співпраця вже триває. «Наприклад, підприємство «Мотор-Січ», яке виробляє двигуни для вертольотів, співпрацює з чеськими партнерами», – сказав посол. Чеські військові літають на російських вертольотах Mi-8/17/171, в якому використовуються і українські двигуни. Вони також вмонтовані у попередніх версіях літака L-39 Albatros. «Ми знаємо про можливості і потенціал Чеської Республіки в цьому напрямку. Якщо Чеська Республіка буде готова до такої співпраці – бо, можливо, має певні зобов'язання, які впливають із її членства в НАТО, – то ми готові», – додав Перебийніс.

Великий інтерес Києва – у поглибленні широкої економічної співпраці, бо

в останні роки вона особливо не розвивалася: «Ми ведемо переговори з чеською стороною про наступний раунд засідання міжурядової економічної і торгової комісії, яка не засідала майже чотири роки. Я сподіваюся, що вона відбуватиметься в червні в Києві. Очікую цікаву дискусію про можливості поглиблення економічної співпраці між Україною і Чехією», – сказав він, і додав, що економічна ситуація в Україні поступово почала поліпшуватися: «У грудні було річне зростання ВВП на 2,2 відсотка. Ми спостерігаємо економічне зростання, хоча нам доводиться воювати».

«Угода про асоціацію та вільну торгівлю вносить вклад у загальне покращення економічної ситуації в Україні. Український бізнес має більше можливостей торгувати з ЄС, і навпаки, – пояснив він. – Ми повинні проводити реформи, щоб реалізувати зобов'язання перед партнерами в ЄС, МВФ і США, відчуваємо їхню підтримку, без якої навряд чи б ми досягли таких результатів. За останні три роки ми зробили більше реформ, ніж в попередні двадцять п'ять років. Ми вже дуже близькі до безвізового режиму. Нам довелося впровадити заради нього 140 реформ. Підтримка і навіть той тиск корисні».

Перебийніс також відзначив успіхи в боротьбі з корупцією, яка, як і раніше, є великою проблемою. «Говоримо про корупцію відкрито. Це велика проблема не тільки для України, але майже всього світу. І в Україні про цю проблему говорять значно більше, ніж в інших країнах». Зазначив, що боротьбі з корупцією сприяють зміни в суспільстві, які додають оптимізму: «Громадянське суспільство, яке утворилося в Україні після Майдану, не терпить корупцію. Влада і уряд реагують навіть на те, що напише

якийсь блогер. За кілька останніх років були створені всі необхідні органи для боротьби з корупцією. Є дуже сильний тиск з боку суспільства задля конкретних результатів у цій сфері, щоб ті, хто практикує корупцію, потрапили до в'язниці. У кількох випадках були затримані судді, міністри і депутати», – додав Перебийніс.

Також пан посол відповів на кілька загальнополітичних й міжнародних питань, які стосуються України й цікавлять чехів. Зокрема, про проблеми Криму й Донбасу. Євген Перебийніс переконує чехів, що Україна на сході веде боротьбу не із сепаратистами, а з Росією. Він підтвердив, що країна готова виконувати Мінські угоди, включаючи амністію для бунтівників, яку вони вже отримують. Переконалий, що анексований півострів Крим повернеться тоді, коли в Україні стане кращою економічна ситуація.

Яким чином Україна хоче вирішити питання Криму?

Це питання набагато складніше за питання Донбасу, хоча й там поки ми не бачимо реального шляху для досягнення рішення. Росія не зацікавлена все це вирішувати. Для Криму маємо два способи. Першим є загальне підвищення рівня життя в Україні. Якщо Україна буде економічно успішною, якщо і надалі ставатиме ближчою до європейських стандартів, то ми сподіваємося, що громадяни України в Криму більше тяжитимуть до України. І рано чи пізно питання повернення до Криму буде на порядку денному. Такі «дрібниці», як безвізовий режим з ЄС, вносять свій вклад в деокупацію Криму, бо український паспорт матиме більшу цінність, ніж російський, оскільки безвізовий режим Росії з ЄС поки що не обговорюється.

Іншим шляхом є суд. Ми судитимемося із Російською Федерацією в усіх можливих європейських судах, і ми вважаємо, що Росія за окупацію Криму заплатить за великою ціною, як у фінансовому плані, так і ізоляцією та пошкодженням свого іміджу. Це буде надовго, але я переконаний, що Крим рано чи пізно до України повернеться. Я працював у Латвії. Балтійські країни чекали п'ятдесят років, але врешті-решт радянська окупація там закінчилася. Я не думаю, що Україна повинна чекати п'ятдесят років. Я переконаний, що це станеться раніше, але це станеться.

Конфлікт на сході України триває останні три роки. Яким чином хочете впоратися з ним, щоб з Донбасу не виникло інше Придністров'я, яке не контролюється центральним урядом?

Україна не прагне замороженого конфлікту на зразок якогось іншого Придністров'я чи Нагірного Карабаху, де така ситуація може тривати десятиліттями. Ми хочемо мирного врегулювання. Але тільки якщо ми матимемо можливість впливати на розвиток подій в тих областях, які на даний час не контролюємо. А це можливо тільки у тому випадку, якщо Росія звідти піде геть. Ми не боремося проти сепаратистів, проти когось, хто вчинив бунт. Ми воюємо з Росією – називаймо речі своїми іменами. Росія несе відповідальність за те, що відбувається нині в Криму та Донбасі, і російські військові підрозділи повинні піти геть з нашої території. І тоді ситуація там нормалізується протягом кількох тижнів.

Яким є ставлення уряду до мінських угод, якщо генеральний прокурор Юрій Луценко поставив під сумнів можливість надання загальної амністії сепаратистам, яка гарантується угодою?

Природно, що Україна готова надати амністію, до цього готові відповідні закони, але вони будуть застосовуватися тільки за умови виконання головних пунктів мінських угод. Мінські угоди говорять не тільки про амністію. На жаль, Росія не хоче виконувати мінські угоди, тому що це не в інтересах Росії, щоб ситуація в Україні нормалізувалася. Пан Путін відчуває це, як загрозу для себе самого і свій режим, якщо Україна стане успішною, демократичною і ближчою до Європи. Тому війна триває. Росія прагне дестабілізувати всю Україну, щоб ситуація стала ще гіршою. Він використовує війну як інструмент впливу, як інструмент дестабілізації.

І амністія – це не перший пункт угоди. Ним є припинення обстрілів, відведення важких озброєнь. Це має зробити Росія. Знову наголошую – Росія, а не терористичні організації «ДНР» чи «ЛНР». Там присутні російські війська, 5 тисяч російських солдатів і 40 тисяч добровольців.

Ті, хто не вбивав, тільки стояв на контрольно-пропускних пунктах – вони отримують амністію і вже її отримують. Є багато випадків, коли люди приходять до українських відповідних органів, і зізнаються: «На жаль, я взяв у тому всьому участь, але я розчарований, хочу повернутися до нормального життя». Вони можуть зробити це, і ніхто їх за це не карає. Звичайно, не всі отримують амністію. Ті, хто збив малайзійський «Боїнг» МН17 не можуть отримати амністію, бо вони вчинили військовий злочин.

А Росія не боїться, що Україна вступить у НАТО?

Я не знаю, чого налякалася Росія, але я знаю, що Україна є незалежною державою, і незалежний український народ має право вирішувати сам, куди він хоче приєднатися. І якщо говорити про НАТО, то я можу вам сказати відверто: наразі ще не настали умови для вступу України в НАТО, як на українській стороні, і з боку НАТО. Але ми працюємо над тим, щоб відповідати стандартам НАТО у всіх сферах, і коли ми цього досягнемо, то український народ вирішить на референдумі, хоче він бути частиною НАТО або ні. І НАТО повинне вирішити, чи готове воно прийняти Україну. Але це дуже далека перспектива.

Чи можете Ви пояснити, яким є ставлення влади до радикалів, які блокують шляхи сполучення із районами, контрольованими сепаратистами? Коли вони розпочали блокаду у лютому, то прем'єр-міністр Володимир Гройсман вимагав її припинення. Зрештою, уряд прийняв рекомендацію Голови Ради Національної Безпеки й Оборони Олександра Турчинова, й припинив обмін товарами із сепаратистськими регіонами.

Український уряд був дуже критичним до блокади, яку підтримували певні політичні партії, тому що економічні відносини, які тривали з деякими підприємствами на неконтрольованих територіях, відповідали законодавству України і здійснювалися тільки з підприємствами, які платили податки українській державі. Таких підприємств там було багато. Але після нібито «націоналізації» підприємств на неконтрольованій території у нас не було вибору, і довелося припинити торгівлю товарами. Я б не називав це блокадою, оскільки термін «блокада» означає, що блокується суцільно все. Лінія зіткнення з неконтрольованою частиною Донбасу, як і раніше, відкрита для звичайних людей, вони можуть їздити по зарплаті і пенсії, а також по гуманітарну допомогу. Вона заблокована для товарів, які виробляються на так званих «націоналізованих» підприємствах, тому що гроші, отримані з їхнього продажу, будуть використані для війни проти України. Ми не можемо

фінансувати війну проти самих себе.

Чому уряд не втручався у блокаду залізничних колій?

Український уряд намагався домовитися, не хотів застосовувати силу, щоб це викликало якісь потрясіння чи кризу, тому що ці групи не робили це самі, а підтримувалися певними політичними партіями.

В українському телебаченні з'явилися антисемітські висловлювання депутати Надії Савченко, які одразу ж були підхоплені російською пропагандою, що в Україні панує фашистський режим. Як Україна вирішує подібні заяви?

На жаль, в деяких європейських країнах підтримують те, що каже Росія. Тут ми підходимо до питання про результати російської пропаганди в європейському інформаційному просторі. Росія каже, що Україна – фашистська держава, що на Донбасі розпинають маленьких хлопчиків. Фантазії поширюються, але коли подивимося об'єктивно, то бачимо, що жодна з екстремістських партій у недавніх виборах, проведених після Майдану, не отримала навіть одного відсотка. В інших країнах екстремістські партії отримують навіть 25 відсотків. Український народ толерантний, і за 25 років незалежності не було ніяких проблем з меншинами. Всі проблемами ми були спроможні вирішувати мирним шляхом, шляхом переговорів, не пролилася ані крапля крові, і так би це й тривало надалі, якби в Україну не увірвався російський ведмідь і не почав все це душити.

Реакція українського суспільства на висловлювання Надії Савченко говорить сама за себе – український народ назвав їх неприйнятними, усі їх засудили. Звичайно, кожен може говорити що завгодно, але не можна узагальнювати, що український народ нетерпимий і що там самі лише фашисти.

Посольство України у Чехії

Посол Євген Перебийніс: «І ми, українці, маємо свого Яна Палаха»

Фото газети, де було опубліковане інтерв'ю українського посла.

Якби не було української армії, то російська б, можливо, вже сьогодні стояла б на кордонах Європейського Союзу, розповів, зокрема, в інтерв'ю репортерів та письменнику газети «Денік» Павлові Грабіцові український посол Євген Перебийніс. Він є людиною, яка навіть в дипломатичному ранзі може називати речі прямо.

Ви народилися у 1968 році, коли Радянський Союз окупував Чехословаччину. Україна переживає нині подібну долю. Паралелі очевидні.

У тому ж році народилася і моя дружина. Її батько, який працював в Інституті теоретичної фізики Академії наук України, підписав протест проти окупації Чехословаччини. І мав через це проблеми протягом усього життя. Таких людей в Україні було дуже багато, але в Чехії про це особливо не говорять. Маловідомо навіть,

що й українці мають свого Палаха. Він спалив себе до смерті в листопаді 1968 року в Києві. Його звали Василь Макух, в лютому цього року на його честь була відкрита меморіальна дошка на Хрещатику. У Чехії є ініціатива назвати одну з вулиць Макуха. Паралелі є, і особливо зараз, коли Україна переживає окупацію Криму і Донбасу з боку Росії.

Чехи подібно бачать цей взаємозв'язок?

Іноді мені сумно від того, що деякі люди в Чехії забувають про радянську окупацію, особливо коли мова йде про скасування санкцій проти Росії. Оскільки нібито вони нічого не вирішують. Нам потрібна підтримка, не обов'язково матеріальна або фінансова, вистачить моральної. І співчуття.

Чому чехи так не сприймають?

Важко сказати. Через коротку пам'ять? Я пояснюю це й сильною російською про-

пагандою, яку важко не помітити в Чехії. Події в Україні часто подаються крізь її призму.

Але противники санкцій заперечують тим, що йдеться тільки про бізнес...

Звичайно, але є й певні цінності. Не все може керуватися прагматизмом і грошима. Європейський Союз заснований на принципах свободи і демократії. Якщо деякі держави порушують міжнародне право і військовим чином окупує чужу територію, то треба реагувати, навіть якщо самі економічно постраждаємо. І ви втратили ринки, але знайшли інші. Диверсифікація корисна. Завжди краще мати десять невеликих ринків, ніж залежати від одного великого. На президентському штандарті стоїть девіз: «Правда переможе!». Тепер ця правда на українській стороні. Злодій повинен відповісти за крадіжку. Сподіваюся, що ЄС та Чеська Республіка у цьому нас і надалі підтримуватимуть.

Це така проблема – відправити армію і повернути свої території силою? Особливо сьогодні, коли Україна є одним з найбільших експортерів зброї у світі?

– Наша армія дійсно є зараз однією з найсильніших в Європі. Ми виробляємо дійсно хорошу зброю. Але переважно звичайну. Нам потрібна сучасна зброя, яку мають, скажімо, Сполучені Штати. Ми ведемо переговори з ними про постачання. Та три роки тому ми були в зовсім іншій ситуації. Ми в принципі не мали армії. Колишній міністр оборони був громадянином Росії і робив все, щоб наша армія була дестабілізована, а зброя розпродана. Росія готувалася до агресії проти України і таким гібридним шляхом. Їй потрібна була дезорієнтація нашої армії, щоб вона була без професіоналів. Коли Росія стала займати Крим і починала агресію на Донбасі, перший удар Росії ми змогли витримати тільки завдяки десяткам тисяч добровольців.

Наскільки змінилася ситуація української армії протягом останніх трьох років?

Нині наша армія є однією з найдосвідченіших в Європі. Латвія також пережила окупацію Росії. Латвіші мають невелику армію, але вони, як члени НАТО, посилають своїх інструкторів в інші країни. Були й у нас. Їхній міністр оборони казав мені, що хоч вони й мають добре навчених солдатів, але від наших самі багато чому вчилися. Наші солдати мають практичний бойовий досвід, який можуть передавати іншим арміям. Я думаю, ми в змозі адекватно відповісти Путіну.

Якби була ймовірність того, що Україна вступить до Європейського Союзу замість Великобританії, ви б погодилися?

Ми хочемо до ЄС, але бачимо ситуацію реалістично. Ми не готові стати членами ЄС, і ЄС не готовий прийняти нових членів. Тому ми маємо угоду про асоціацію, яка допомагає нам наблизитися до європейських цінностей. Це не завтрашня справа. Шлях європейської інтеграції – інструмент, який допомагає нам поліпшити життя в Україні. Я пам'ятаю, як чехи були в 90-ті роки роздратовані, що все ще не є членами Європейського Союзу. Зараз в Чехії обговорюється, чи членство в ЄС вигідне або ні. Таким людям кажу: згадайте дев'яності і порівняйте. Не треба дивитися на ЄС тільки з практичної точки зору, що тут легше торгувати і подорожувати. ЄС є й гарантією, що ніяка Росія не посміє знову вторгнутися в країну, яка є частиною єдиної Європи. Росія змогла окупувати частину території нашої країни й тому, що ми не є частиною ЄС і НАТО. Але Росія є непередбачуваною країною. Наші солдати не воюють тільки за Україну, але й за Чеську Республіку. Якби не було нашої армії, то я не виключаю, що російська армія вже б стояла на кордонах Європейського Союзу.

Україна насправді дуже молода держава, хоча у 20-му столітті десятиліттями прагнула до незалежності...

Нашу країну постійно ділили між собою інші держави. Росія, Польща, Австро-Угорщина... Але завжди були намагання цілісно об'єднатися. У 1918 році виникла Українська Народна Республіка з центром у Києві і Західноукраїнська Народна Республіка зі столицею у Львові. Об'єднатися вдалося в 1919 році, однак республіка проіснувала кілька місяців. Великі держави не підтримали Україну. Її частина увійшла до Радянського Союзу, частина – до Польщі. Десятки тисяч українських інтелігентів емігрувало. У тому числі до Чехословаччини. Ми донині цінуємо президента Масарика, який у Чехії створив для наших співвітчизників чудові умови для життя і розвитку: школи, видавництва, виходили газети й книги. Але незалежна держава дійсно виникла тільки після розпаду Радянського Союзу, у тих межах, де у більшості живуть українці. Це була мрія

для багатьох поколінь.

У Празі є символічна могила Августина Волошина, президента Карпатської України, «одноденної» незалежної української держави березня 1939 року.

Так, я бачив це поховання на Олшанському кладовищі в Празі. Це була одна із багатьох невдалих спроб відродити українську незалежність.

Лідер польської правлячої партії Ярослав Качиньскі заявив, що зі Степаном Бандерою до Європейського Союзу не увійдете. Яка ваша думка про цю особистість української історії? Його показують або героєм, або злочинцем. Але це, мабуть, занадто спрощений погляд.

В Україні ми не маємо єдиної думки на цю тему. Але це – частина нашої історії. УПА боролася як проти нацистів, так і проти радянського режиму. Бандера прагнув до незалежності нашої країни. Існують різні думки про те, як Бандера хотів досягти цієї мети і як він боровся за це. Ми повинні дивитися на людину з огляду на той дуже складний час, а не інтерпретувати тільки за радянською і сталінською пропагандою. Вона створила міф про злочинця, який дотепер існує, навіть у Чехії. Але є історики серед чехів, які вивчають тему об'єктивно, наприклад Давід Свобода, з яким я мав тривалу розмову. Він пише про Бандеру нову книгу, і, я думаю, що це буде дуже цікавий внесок у цю дискусію.

Стереотипи і міфи супроводжують взаємну думку українців про чехів і чехів про українців. З якими найбільш часто зустрічаєтеся?

Я не люблю стереотипів і узагальнень. Вони не показують правди. Але вони існують, і тому я намагаюся з ними боротися. Репутація чехів в Україні дуже добра. Ми бачимо чехів народом, який підтримує нас. Серед чехів є люди, які знають, як постояти за свої права. І у 1968 році, і у 1989-тому також. Ви показали Європі, що за свої права люди повинні боротися. Ваше пиво у нас має хорошу репутацію, також Карлові Вари, чеське скло. Уявлення про українців у Чехії, на жаль, не такі добрі. У дев'яностих роках ми мали репутацію дешевої робочої сили зі сходу, жарти були про це на телебаченні. Дешева прибиральниця – українка... А часто це були й високоосвічені люди, які через складну економічну ситуацію мігрували. Це сьогодні вже чехи визнають, що українці є порядними і працьовитими, поважають чеські традиції і вивчають мову. Швидко інтегруються. Багато що змінилося після Майдану, ви побачили, що українці здатні боротися за свободу. Для багатьох чехів це було дивне відкриття. Ми маємо що показати. Той же культурний розвиток після революції: вибух творчості є величезним. Я хочу продемонструвати у Чехії ряд нових сучасних проєктів, щоб ви знали, що у нас не лише гарні вишиванки. Що ми модерна демократична держава.

З чим люди найчастіше звертаються у ваше посольство?

Наш консульський відділ відвідує від сотні до півтори сотні людей на день. Багато хто вирішує формальності у зв'язку з втраченою документацією. Займаємося проблемами українців у зв'язку з депортаціями під час операції «Іноземець». Це далеко не одностороння річ, багато хто з наших людей важко розплатився через шахрайство із польськими візами. Це нас не дуже тішить, але ми повинні це робити.

Залишається вам трохи вільного часу?

Я люблю кататися на лижах, але приїхав до Чехії вже після завершення сезону. Може бути, що на ваші гори поїду в наступному році. Я люблю подорожувати, але під час попередніх каденцій я не багато бачив у вашій країні, сподіваюся, тепер буде більше шансів.

Подорожувати Чехії – невелика проблема. У нас до всього можна рукою подати.

Так, ви маєте рацію. Латвія ще менша. Але чим менша держава, тим легшим є її адміністрування. Чехія з погляду розмірів просто ідеальна країна.

Новий український посол Євген Перебийніс народився в 1968 році в Тернополі. Це його третя каденція в Чехії. У період з 1994 по 1998 рік він був радником посла, що ж посаду він обіймав у період з 2000 до 2004 року. З 2006 до 2008 року був генеральним консулом України у словацькому місті Пряшів. З 2008 року очолював українську дипломатичну місію в Швеції. Був послом з особливих доручень, речником МЗС України. До минулого року був послом у Латвії. Належить до різких критиків політики Кремля і Росії. Розмовляє чеською, словацькою, російською та англійською мовами.

Міністр закордонних справ ЧР Лубомир Заоралек із послом України Євгеном Перебийнісом.

Про вагу комунікації

Іван Яцканин: «Протидія проросійській пропаганді в інфопросторі Словаччини практично відсутня»

ТЕКСТ: Василь ІЛЬНИЦЬКИЙ

Кадр із фільму «Межа»: словацький прикордонник перед українським кордоном обіцяє, що перевідникам і контрабандистам прийшов кінець, через кордон не пробіжить ані миша.

У словацькому місті Пряшів нещодавно відбулася міжнародна конференція, що мала на меті створення громадського словацько-українського інформаційного центру, потреба в якому є очевидною. На жаль, наші найближчі європейські сусіди сьогодні судять про події в Україні в основному з тенденційних повідомлень кремлівських ЗМІ.

Якою постає перед словацьким читачем і глядачем Україна зі словацьких масмедіа і що слід невідкладно робити, щоб виправити ситуацію, — розмовляємо з головою Спілки українських письменників Словаччини, письменником і перекладачем, редактором українського літературно-мистецького та публіцистичного часопису «Дукля» Іваном Яцканиним.

Пане Іване! Яким, на ваш погляд, є домінуюче ставлення пересічного словака до України загалом та подій у нас?

Щоб відповісти на ваше запитання, слід

найперше охарактеризувати сучасний рівень словацько-українських відносин на найвищому рівні. А вони — ніякі. Щодо України Словаччина є «двополюсною» країною. З одного боку, президент Словацької Республіки Андрій Кіска, який симпатизує Україні, з іншого — проросійський прем'єр Роберт Фіцо. Приблизно так поділено й симпатії словацьких ЗМІ щодо висвітлення суспільно-політичного життя України і, відповідно, суспільний загал. Підтримувані державою провідні канали словацького телебачення і радіо у своїх матеріалах, підкріплені коментарями політологів та політичних оглядачів, в основному об'єктивно висвітлюють події в Україні. Так само робить і частина друкованих ЗМІ. Зокрема впливова газета SME друкує власні аналітичні статті та репортажі журналістки Петри Прохазкової, в яких дає різку відсіч путінській пропаганді. Наприклад, у числі за 8 березня цього року газета опублікувала інтерв'ю П. Прохазкової з російським журналістом А. Бабіцким. Його висловлювання повні озлоблення та патологічної ненависті до України і всього українського, є типовим взірцем сучасного російського фашизму. З цієї публікації словацький читач має нагоду оцінити рівень «печерності» путінської пропаганди...

Чи багато словацьких ЗМІ схожим чином висвітлюють суспільні процеси в Україні?

На жаль, ні. Часто в словацьких медіа українсько-російську війну називають «конфліктом», «громадянською війною» чи «українським питанням». Є низка видань, які трактують події в Україні з позицій кремлівських пропагандистів. До таких належить газета «Правда», яка у матеріалах авторства колишніх московських кореспондентів послуговується принципами радянської історіографії. Тут доречно навести слова міністра закордонних справ Люксембургу Жана Ассельберга, який після відвідин зони

бойових дій в Україні так оцінив ситуацію: «У Європі часто говорять, що на Донбасі є якийсь конфлікт. Коли приїдиш і бачиш усе це на власні очі, то розумієш, що це не просто «конфлікт», це справжня війна». Більшість репортажів словацьких ЗМІ з України формують негативне сприйняття і ставлення словаків до своєї найбільшої сусідки. З сюжетів наших комерційних телеканалів у глядачів може скластися враження, що Україна починається з перманентного безладу на контрольно-пропускному пункті «Ужгород-Вишне Немецке», який часто блокують українські власники автомобілів з іноземною реєстрацією, і закінчується... речовим ринком в Ужгороді. Провідні теми їхніх матеріалів — контрабанда цигарок, нелегальні мігранти з Азії, паранормальні явища в Чорнобильській зоні. Водночас словацький глядач нічого не довідається про могутню культуру й складну історію великого сусіда, наприклад, про Голодомор 1932-1933 років, національно-визвольні змагання у ХХ столітті, участь і жертви українців у Другій світовій війні, у тім числі й при визволенні Словаччини від німецьких окупантів. Словацькі ЗМІ жодним словечком не згадали, що окупаційна російська влада в анексованому Криму заборонила українцям вшанувати річницю народження Тараса Шевченка, зате залюбки культивує брехливу вигадку, що Крим українцям «подарував» особисто Микита Хрущов; ніхто не напише, що анексія Криму РФ є грубим порушенням суверенітету та територіальної цілісності України і суперечить фундаментальним принципам ООН, міжнародному праву та європейській безпеці.

Чим це можна пояснити, і що слід робити, щоб виправити ситуацію?

Основна хиба у тім, що Україна прогнала інформаційну війну в європейському інформаційному просторі. А правильніше сказати — вона її і не розпочинала. Протидія проросійській пропаганді в ін-

фопросторі Словаччини практично відсутня. Більшість словацьких ЗМІ не мають в Україні своїх кореспондентів і послуговуються публікаціями своїх московських кореспондентів, об'єктивність яких, м'яко кажучи, потребує багато кращого. Українські мас-медіа також не надто цікавляться життям Словаччини. Це виявляється і в тому, що про сучасний стан та проблеми національно-культурного життя українців Словаччини у Великій Україні знає лише вузьке коло людей, і то здебільшого на Закарпатті. Склалася така практика, що у Києві більше співпрацюють із тією українською діаспорою, від якої в Україні чекають допомоги, а не з тією, яка такої допомоги потребує від України.

Словаччина, як і більшість країн посткомуністичного табору, – широкий простір для активної діяльності української дипломатії, адже амбасади і консульства могли б бути невичерпними джерелами об'єктивної та багатогранної інформації про сучасне суспільно-політичне, бізнесове, культурно-мистецьке життя в Україні загалом і в наших прикордонних регіонах зокрема, генераторами креативних ідей із розширення співпраці за умов підготовки до «безвізу». Однак і тут Україна діє проти власного інтересу – у 2014 році, після Майдану (!), українське МЗС ліквідувало Генеральне консульство України у Пряшеві, яке за роки своєї повнокровної роботи було справжнім центром підтримки дружніх взаємин між нашими народами і країнами, як і Генеральне консульство Словаччини у Ужгороді.

На превеликий жаль, мушу констатувати, що сьогодні приятельські відносини між нашими країнами і народами забезпечують не стільки державні структури, як тісна співпраця громадських організацій, мистецьких і творчих колективів, спільний бізнес та особисті контакти громадян Словаччини та України. Звісно, це добре, але й українська влада теж повинна подбати про імідж власної країни на теренах своїх найближчих сусідів.

Як виправляти ситуацію? Професійні журналісти, громадянське суспільство, органи влади двох країн повинні об'єднати зусилля, щоб оперативної, багатогранно і правдиво інформувати суспільний загал про події в Україні та Словаччині, організувати прес-тури для журналістів і блогерів, створити спільний двомовний сайт, активно висвітлювати у ЗМІ життя і проблеми українців Словаччини і словаків України, більше писати про сьогоднішній спротив українців російській експансії та різнопланову словацьку допомогу Україні в цьому, розвивати прикордонну інфраструктуру заради розширення бізнесових, культурних, освітніх, туристичних і особистих контактів людей. Головне – якнайбільше нам спілкуватися.

Кіномежа

Словаки й українці зняли спільну стрічку

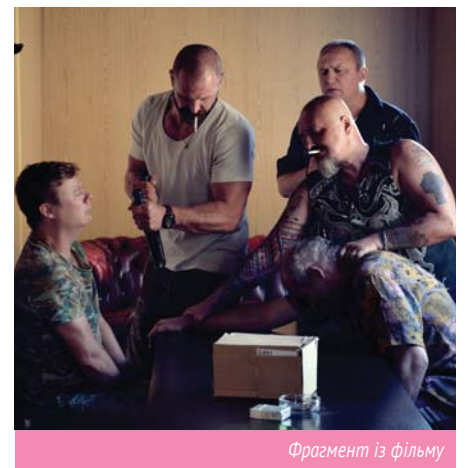
Фільм про кримінальні будні українсько-словацького прикордоння «Čiara/Межа», офіційний трейлер якого вже з'явився у кіномережі, знятий у українській копродукції Україною, Словаччиною та Чехією, планують показувати у кінотеатрах влітку 2017 року.

Фільм словацького режисера Петера Беб'яка став одним із переможців Дев'ятого конкурсного відбору Держкіно і був створений компанією Garnet International Media Group у копродукції зі словацькою компанією Wandal Production, s.r.o. Над «Межею» працювали автор сценарію Петер Балко (Словаччина), продюсери Ванда Адамик-Грицова (Словаччина) та Андрій Ермак (Україна). У кінострічці знялися відомі українські актори Римма Зюбіна, Станіслав Боклан, Олександр Піскунов, а також знані словацькі колеги – Зузана Фіалова, Емілія Вашаріова, Макар Тихомиров, Володимир Геляс, Євген Лібезнюк та інші. Зйомки відбувалися на Закарпатті та в Словаччині.

Центром фільму «Межа» стала гостросюжетна історія, що мала місце на словацько-українському прикордонні. Вона показана через призму сімей, причетних до організованої злочинності влітку 2007 року. Сюжет побудовано довкола персонажа Адама Крайняка. Його найстарша дочка збирається вийти заміж за місцевого злочинця на ім'я Івор. Український партнер

Адама Йона здійснює бунт, і на кордоні починає з'являтися новий продукт – наркотики. Події ці відбуваються лише за кілька місяців до того, як Словаччина вступила у Шенгенську зону. Кримінальна історія з елементами трилера розгортається в особливому містичному просторі, у якому поєднуються культури, діалекти, звичаї, дива та людські долі. Очікується, що фільм вийде на широкий екран у серпні цього року.

«Межу» вже відзначили призом конкурсу Works-in-progress індустріальної секції Baltic Event XX Міжнародного кінофестивалю у Таллінні, а ще кінострічку представлять на інших престижних європейських фестивалях.

Фрагмент із фільму

Києву не подобається роль Придністров'я і політика Додона

Ватажки невизнаного Придністров'я повинні судити найманців, яких РФ перекидає в Донбас, а також почати процес видворення військ РФ з «ПМР» і заміну контингенту на міжнародний. Придністров'я також зобов'язано припинити практику сприяння таємних операцій Росії. В іншому випадку Україна залишає за собою право вжити заходів.

Депутат і радник президента України Ірина Фріз заявила, що присутність російських військ у Придністров'ї «в умовах втрати ними як миротворчих функцій, так і довіри членів групи «5+2» (Молдова, ПМР, РФ, Україна, ОБСЄ, ЄС і США) є неприйнятним для України». Депутат зазначила, що територія Придністров'я за останні три роки перетворилася в регіональний центр поставки найманців для участі в бойових діях на сході України на боці росіян і підривної діяльності в південно-західних областях України з боку російської резидентури. Незважаючи на постійні вимоги України про повну демілітаризацію Придністров'я і заміну російських військ адекватними міжнародними поліцейськими контингентами під егідою і мандатом ООН, ОБСЄ або ЄС, Тирасполь продовжує «грати в дурня, роблячи вигляд, що не розуміє сигнали».

На території Придністров'я розміщені підривні центри російських спецслужб, бази тренування для жителів ПМР, яких потім перекидають в Донбас. Україна зажадала від сепаратистів припинити підривну діяльність, і в найближчі терміни почати процес кримінального покарання учасників бойових дій в Донбасі проти України, а також почати дискусію про заміну

російських військ на міжнародний контингент. Радниця президента заявила, що Україна може вдаватися до невійськових кроків для мінімізації цих загроз і ризиків.

Ситуація в Молдові погіршилася з приходом до влади в країні проросійського Ігоря Додона. Один з вірогідних сценаріїв – спроба нового прокремлівського президента інтегрувати до складу країни проросійське Придністров'я. Якщо це вдасться, то в цій країні на багато років збережеться підконтрольний Москві режим. «А якщо цей сценарій не вийде – розвалить країну і розшматують», – говорить один з колишніх дипломатів, добре знайомий з Молдовою. Це буде спробою реалізувати в Молдові те, що Кремлю не вдається третій рік зробити в Україні – «всучити» Донецьк і Луганськ на своїх умовах, зі своїми вірними людьми на чолі, без люстрацій та з повною амністією бойовиків. Додон, немає сумнівів, забезпечить Путіну будь-які поступки щодо Придністров'я. «Для України, яка останні два роки тісно співпрацювала з Молдовою, сценарій возз'єднання Молдови за планом Додона означатиме наростання

Джерело колажу: petrimazera.

загрози з Придністров'я. Вже сьогодні росіяни з цієї території, які мають в ПМР військовий контингент, намагаються впливати на процеси в Одеській області. Крім таємних операцій використовують і пропаганду, – йдеться в публікації. – Звідти на нашу територію працюють ретранслятори, й громадяни України, наче на наркотиках, «сидять» на російській пропаганді», – розповідають співрозмовники серед силовиків.

Якщо вся Молдова перетвориться в російську зону впливу – проблеми Україні гарантовані. А для Молдови об'єднання з Придністров'ям, яке може запропонувати маріонетковий режим Додона, означатиме кінець незалежності.

ліга

РФ пропонує 128 українців обміняти на 640 правопорушників

Росія вимагає від України звільнення 640 правопорушників в обмін на 128 українських заручників. Питання звільнення заручників стоїть головним на зустрічах у Мінську, повідомила перший віце-спікер Верховної Ради, представник в гуманітарній підгрупі мінського процесу Ірина Герашенко. «Україна наполягає, щоб основним питанням як в гуманітарній підгрупі, так і в тристоронній контактній групі, була інформація про проведення верифікації... Україна бореться за звільнення 128 осіб, які перебувають на окупованих територіях. Інша сторона подає списки, в яких понад 600 осіб, з вимогою звільнити їх, щоб розблокувати процес звільнення заручників. Але серед цих 640 чоловік майже

300 тих, хто скоїв злочини проти держави Україна, але вони не хочуть повертатися на окуповані території», – сказала вона. Вже чотири місяці ведуться переговори про те, хто повинен засвідчити відмову правопорушників повертатися на окуповані території. Терористичні організації відмовилися від участі у верифікації таких міжнародних організацій як Червоний хрест і моніторингова місія ООН з прав людини. «Нарешті ми зупинилися на ОБСЄ. У ці дні триває процедура верифікації, в ній бере активну участь СБУ, офіс уповноваженого Верховної Ради з прав людини... і, як компроміс, кілька жінок – матерів затриманих за злочини проти держави Україна. Я сподіваюся,

що до 15 травня ця процедура буде завершена. І ми хочемо підвести підсумки, щоб наблизитися до повного формування списків і визначення дати звільнення заручників», – додала вона. Росіяни також вимагають амністії з цього списку в 640 осіб для 62-х, які не підпадають під амністію, так як зробили тяжкі злочини. «Зараз це дуже серйозна проблема в нашій дискусії», – підкреслила вона. 28 квітня розпочалася верифікація тих осіб, які вчинили злочини проти України, але в рамках законодавства їх можна помилувати заради звільнення українських заручників в окупованому Донбасі.

уп

Апакан: Безпека ОБСЄ в Донбасі повинна стати пріоритетом

Голова Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні Ертурул Апакан в своєму зверненні до постійної ради ОБСЄ у Відні заявив, що безпека неозброєних цивільних спостерігачів СММ, точно також як і інших цивільних осіб на сході, повинна бути пріоритетом для сторін конфлікту. «Немає необхідності обіцяти більшого. Потрібно, щоб ті, хто вже дав обіцянки, виконали їх. Без відмовок і зволікань», – сказав Апакан.

Посол виступав на засіданні постійної ради менш, ніж через три тижні після того, як один член патруля СММ загинув, а двоє інших отримали поранення, коли в окупованому Пришибі їх автомобіль наїхав на вибуховий пристрій, цілком ймовірно, на міну. Він розповів про заходи реагування, вжитих місією після цього інциденту, для посилення захисту «чоловіків і жінок, які хоробро продовжують виконувати свою роботу в умовах повної ризиків і непередбачуваної ситуації з безпекою». Глава місії зазначив, що патрулювання зараз здійснюється тільки на дорогах з асфальтовим або бетонним покриттям, і це обмежує здатність спостерігачів проводити моніторинг.

23 квітня 2017 року в районі підконтрольного бойовикам села Пришиб Луганської області на міні підірвалася машина

Підірваний автомобіль патруля ОБСЄ на Луганщині.

патруля місії ОБСЄ. Загинув член місії, громадянин США. Ще двоє членів патруля – німець та чех – були поранені і опинилися у лікарні в Луганську. За фактом підризу автомобіля і загибелі співробітника СММ відкрито кримінальне провадження з кваліфікацією «теракт». Перший заступник голови СММ ОБСЄ Олександр Хуг вважає, що міну заклали спеціально. Бойовики «ЛНР», як завжди, звинуватили «українських диверсантів», і що патруль відхилився від маршруту.

Також 5 травня було зафіксовано факт сексуальних домагань з боку озброєного бойовика в ОРДО щодо члена патруля місії ОБСЄ жіночої статі. «Чоловік погрожував, що не дозволить патрулю Місії рухатися в східному напрямку з Петрівського до Роздольного, доки його вимоги не будуть задоволені. Патруль залишив цей район іншим маршрутом», – повідомили в СММ.

уп

РФ та Україна судитимуться понад два роки

Заступниця міністра закордонних справ Олена Зеркаль заявила, що у України є рік і місяць для того, щоб передати суду документи про агресію Росії. Представники України, Росії та голова Міжнародного суду ООН Ронні Абрахам погодили графік подальшого розгляду звинувачень щодо порушення з боку РФ двох конвенцій ООН. Олена Зеркаль представляє уряд України на цих слуханнях. Подати документи про дії російської сторони Україна має до 12 червня 2018 року. Після цього у російської сторони є точно такий термін для подання так званого контр-меморандум заперечень до даних, наданих українською стороною. Таким чином, позиція обох сторін буде в суді тільки 12 липня 2019 року. Далі суд повинен визначити новий графік

для надання сторонами коментарів на позиції один одного. Зеркаль стверджує, що задоволена рішенням по календарному графіку. «Терміни подачі меморандуму, 13 місяців, відповідають загальному наміру української сторони», – пояснила вона. 19 квітня Міжнародний суд ООН в Гаазі погодився ввести заходи за позовом України проти РФ для захисту національних меншин в окупованому Криму. Разом з тим, суд відмовив у введенні тимчасових заходів проти РФ щодо Конвенції щодо за-

борони фінансування тероризму. Також суд закликав Україну і Росію до повного виконання мінських угод для припинення війни в Донбасі.

Європейська правда

Дубно: пам'ятник волинським чехам

Під час зустрічі з чеським аташе у Дубні 28 квітня у Державному історико-культурному заповіднику м. Дубно (Рівненська область) на прохання голови Дубенського чеського товариства «Стромовка» Антоніни Пономаренко відбулась зустріч місько-

го голови Василя Антоноя з військовим аташе Посольства Чеської Республіки у Києві Петером Шімаком. В зустрічі також взяли участь представники чеського товариства «Стромовка» та начальник управління освіти міської ради Вадим Не-

треба. Під час зустрічі обговорювалось питання можливості встановлення в місті Дубно пам'ятника волинським чехам, загиблим під час Першої та Другої світових воєн, повідомляють у Дубенській міській раді.

Корупціонери намагаються протидіяти

Дипломати країн «великої сімки» критикують проект закону, що ставить під удар Національне Антикорупційне Бюро України. Вони вбачають в законопроекті №6220, який незабаром буде розглянутий Верховною Радою, загрозу боротьби з корупцією. Про це заявив глава дипломатичної місії Італії в Україні Давид Ла Чечілія.

Національне антикорупційне бюро вважає, що прийняття парламентом цього законопроекту дасть Генпрокуратурі і СБУ можливість контролювати розслідування НАБУ. За словами Ла Чечілії, посли G7 вважають важливим спочатку «провести консультації з українськими та міжнародними акціонерами», і лише після цього

братися за розгляд документа в Раді.

12 травня 2017 року бюро закликала Раду не приймати в другому читанні законопроект №6220, який забороняє повторне розслідування фактів, за якими вже є закриті кримінальні справи або судовий вирок, і «відхилити його як і спрямований на забезпечення громадських та державних інтересів, ефективної боротьби з корупцією в країні». НАБУ вбачає в законопроекті «істотні корупційні ризики», які в разі його прийняття можуть створити «необмежене поле для зловживань правоохоронців» з метою сприяння порушникам в ухиленні від кримінальної відповідальності за скоєні злочини.

НАБУ останнім часом розкриває чимало

корупціонерів, нерідко – «на гарячому». Однак вони, маючи зв'язки у вищих ешелонах влади, судах, прокуратурі тощо, не зазнають належного покарання і намагаються протидіяти діяльності бюро. Тим часом НАБУ заявило, що корупціонери вражають не лише Україну, вони змогли «наслідити» багатьох країнах світу: «Географія звернень НАБУ охоплює майже всі континенти». За станом на квітень НАБУ відправило 161 клопотання про міжнародну правову допомогу 41 державі, зокрема Латвії (35 звернень), Великобританії (13), Австрії (10), Швейцарії (10) та Кіпру (10).

ліга

«Небачене Євробачення» Кремлю не сподобалося

Керівництво пісенного конкурсу і Європейський мовний союз заявили, що Євробачення-2017 у Києві пройшло «на найвищому рівні». Кремлю це не сподобалося. Президент держави-окупанта Володимир Путін заявив, що Україна «не здатна» проводити міжнародні заходи рівня Євробачення. Таку думку він сформулював в ефірі російських пропагандистських каналів, виступаючи на форумі «Один пояс – один шлях». Перед початком конкурсу в Києві російській учасниці Юлії Самойлової заборонили приїзд в Україну за незаконне відвідування тимчасово окупованого Криму. Після цього Євробачення-2017 російські канали не транслювали. Кияни також раділи відсутності російських фанатів у столиці, які, за участі Самойлової, могли б влаштувати провокації та безпорядки на вулицях, подібних до тих, які були у Польщі під час Євро-2012. «Що стосується Євробачення, ті, хто хотів подивитися, завжди могли це зробити в інтернеті. А те, що наші структури, причетні до цього процесу, відмовилися брати участь – думаю, вчинили правильно, тому що, на мій погляд, нинішня київська влада не здатна проводити

подібні заходи», – заявив російський лідер.

15 травня високий рівень організації пісенного конкурсу в українській столиці відзначили як в Європейській мовній спілці, так і глава Євробачення Ян Ола Санд, який заявив, що конкурс в Києві «пройшов бездоганно». Увечері 13-го і в ніч на 14 травня в Києві відбувся фінал пісенного конкурсу Євробачення-2017, на якому переміг португалець Сальвадор Собрал. Друге місце зайняв представник Болгарії Крістіан Костов, третє – молдовський гурт Sunstroke Project. Костов, який проживає у Москві, ще перед фіналом конкурсу оскардив тим, що «мріє розбити кубок на Красній площі перед телекамерами». Він також у 2014 році відвідував окупований Крим, однак прикордонники його пропустили, оскільки «тоді ще не був затверджений порядок відвідування іноземцями півострова». Український гурт O.Torvald зайняв 24

місце (третє з кінця) – краще тільки за німецького та іспанського учасників. Чеська співачка Мартіна Барта до фіналу не пройшла – у першому напівфіналі 9 травня не набрала достатньої кількості балів.

Єдиним серйозним «проколом» організаторів називають випадок, що під час виступу Джамали на сцену зі спущеними штанами зміг вібгити й показати заднє місце «провокуючий журналіст» Сердюк. Його відвезла поліція, йому загрожує 5 років в'язниці.

ліга

Прагу й Одесу з'єднує прямий повітряний рейс

Чеська авіакомпанія вирішила збільшити до чотирьох кількість рейсів на популярний чорноморський курорт України. За інформацією системи бронювання авіаперевізника, Czech Airlines з 28 червня запустить додатковий четвертий щотижневий рейс Прага-Одеса, який виконуватиметься до кінця вересня. За розкладом, додаткові вильоти з чеської столиці будуть щосередини о 22:45. Після нічної сто-

янки в аеропорту Одеси літак повертатиметься додому щочетверга о 05:00.

Czech Airlines відновили польоти з Праги до Одеси після тривалої перерви у квітні 2016 року із частотою три рейси на тиждень. На зимовий період це число було зменшено до двох. Колишню частоту польотів авіакомпанія відновила 29 квітня. Тут компанія використовує літаки Airbus A319, розраховані на перевезення 144

пасажирів. Потрапити на борт, щоб здійснити подорож в обидві сторони, можна вже за 5200 кч за тарифом Lite. Щоправда, ним передбачено, що у пасажирів не буде багажу й можливості вибрати місце. Також «Чеські авіалінії» здійснюють рейси з Праги до Києва – тут їхнім конкурентом є «Міжнародні авіалінії України».

avianews

Життя після смерті

Чим займуться візові центри?

Текст: Олександра НЕКРАЦУК

Один із візових центрів в Україні.

Всередині червня (швидше за все – з 11 червня) Європейський Союз має намір ввести безвізовий режим з Україною. Рада ЄС 11 травня без обговорення схвалила таке рішення. Законодавчий регламент підписали президент Європарламенту та посол головної в Євросоюзі Мальти у середу, 17 травня, у присутності Президента України Петра Порошенка, у Стразбурзі. Якщо, звісно, не станеться якоїсь дійсно серйозної катастрофи (яку хіба що може спровокувати «доброзичлива» Росія), після оприлюднення в Офіційному журналі ЄС безвізовий режим набуде чинності через 20 днів, а це приблизно 11 червня.

Без візи українські туристи зможуть перебувати на території Шенгенської зони до 90 днів протягом кожних 180 днів. Для цього потрібно оформити біометричний паспорт. Також під час подорожі потрібно мати при собі документи, які підтверджують мету поїздки, місце проживання, достатню суму грошей та медичне страхування. Короткострокову візу до біометричного паспорта більше не ставитимуть. Однак туристична віза як така поки що не щезне. Зважаючи на величезні черги до паспортних сервісів та відділень міграційної служби в Україні, далеко не всі встигнуть оформити біометричний паспорт. Ті, хто має лише закордонний паспорт старого зразка, також зможуть подорожувати в Європу, однак лише з візою. Тому їм доведеться йти до консульств або візових центрів. Також візу доведеться оформляти тим українцям, які збираються до ЄС на довгий час – працювати або навчатися.

Тому візові посередники не щезнуть. У цьому році у них є всі шанси продовжити заробляти на українських мандрівниках. Зараз в Україні працюють чотири компанії, які співпрацюють з консульствами різних країн Шенгенської зони і приймають документи на оформлення віз: VFS Global, VMS, Pony Express і TLS Contact.

Їхні представники домовляються про співпрацю з міністерствами закордонних справ окремих країн ЄС, яким вигідно передати частину своїх функцій на посередників. Тим більше, що за їхню роботу платить кінцевий споживач: середня вартість послуг – 25 євро. Натовпи охочих відвідати ЄС дозволяють їм непогано заробляти. За даними Єврокомісії, в минулому році консульства країн Шенгенської угоди видали українцям 1,35 млн віз. Близько 80% з них, за оцінками двох директорів великих туристичних компаній, оформлялися через візові центри. Це дозволило легальним посередникам заробити понад 27 млн євро. Близько 100 компаній в Україні надають інші посередницькі послуги: допомагають заповнити документи, ретельно перевіряють всі довідки і навіть складають їх в потрібному порядку. Але потім подають їх в ті ж візові центри. Це свідчить про те, що основний аргумент критиків і противників «безвізу», які згуртувалися навколо проросійських партій, мовляв, «в українців все одно немає грошей, щоб їздити до Європи» – повна дурня.

Як посередники будуть працювати після вступу в силу безвізового режиму? Учасники туристичного ринку вважають, що візові центри рано списувати з рахунків.

Можливо, вони скоротять площі і персонал, але залишаться працювати.

За даними Міграційної служби, всього на руках у українців 11-11,5 млн діючих закордонних паспортів, з яких тільки 3 млн – біометричні. Тим, хто не встигне отримати біометричний документ, доведеться оформляти візу. «До кінця цього року візові центри не залишаться без роботи, оскільки біометричних паспортів видано мало, – каже директор Центру розвитку туризму України Володимир Царук. – Усі охочі просто не зможуть їх оформити».

У перші кілька місяців відмовлятимуть у вступі до країн Шенгенської зони максимум третині українців, прогнозує Богдан Підгорний, власник компанії «The Visa». «Процес відпрацьовуватиметься, а частина мандрівників не знатимуть про правила перетину кордону. Наприклад, туриста попросять показати, скільки грошей у нього на рахунок, – відзначає він. Найвищими будуть ризики серед туристів, які прямуватимуть на відпочинок або в ділову поїздку самостійно через наземні пункти пропуску громадським транспортом, вважає генеральний директор туристичної компанії «JoinUP» Юрій Альба. Організованих груп, на його думку, ці проблеми торкнуться менше.

Ще одна категорія клієнтів, яких не торкнеться нововведення, – це іноземні громадяни, які проживають в Україні і отримали посвідку на проживання. Таких осіб нараховується біля 250 тисяч, 200 тисячам з яких, за потреби, доведеться оформляти візи для відвідування Шенгену, оскільки країна їхнього походження не має угоди з ЄС про безвізовий режим.

Хто придбав секретну лікарню?

Чеські селяни перелякалися українського власника

Підготував: Олекса ЛІВІНСЬКИЙ

Жителі села Гржедле у районі Бероун, поблизу мальовничих Кржівоклатських гір, вже кілька місяців «на вухах»: лікарню поруч їхнього села купив український підприємець, і вони бояться, що тут виникне гуртожиток для іноземців або якісь виробничі приміщення. Справа від сільради дійшла до парламенту й міністерств. Тільки після цього новий можливий власник лікарні зустрівся із старостою села і запевнив, що тільки реконструюватиме занедбані приміщення під майбутній будинок для людей похилого віку.

Ця лікарня була побудована у 1974 році. В часи тоталітарного режиму вона була «запасною» – на випадок війни, катастрофи або надзвичайної ситуації державного значення. Та лікарня на 300-500 ліжок за часи свого існування ніколи не приймала пацієнтів, однак ще донедавна тут все було готове для того, щоб рятувати постраждалих людей. У 90-х роках Міністерство охорони здоров'я використовувало її у якості складу, у 2000-х вона була підготовлена для «найчорнішого сценарію» під час епідемії свинного й птишиного грипу. У 2010 році раніше стратегічна медична установа була закрита, все ще придатне обладнання було демонтоване. У колишній хірургії залишилися хіба що два громіздкі застарілі операційні світильники. Час від часу тут проводили зйомки фільмів та серіалів. Але два роки тому усі вісім приміщень колишньої лікарні разом із територією у два гектари віддали як непотрібні чеському аналогу Фонду Держмайна – Адміністрації представництва держави у майнових справах. Після кількох невдалих минулорічних аукціонів зі зниженням стартової ціни з 38,79 млн кч до 26,163 млн кч Адміністрація продала їх 26,2 мільйона чеських крон. Єдиним учасником аукціону виявилася практично невідоме товариство з обмеженою відповідальністю «Міцута с. р. о.». Фірма не має особливої підприємницької історії й навіть постійного місця перебування. Її єдиним власником є громадянин Чехії українського походження, який також є співзасновником кількох інших невідомих фірм, якими володіють

десятки інших українських громадян.

Це неабияк стурбувало місцевих жителів. Вони стали побоюватися, що поруч із їхніми домівками виникне гуртожиток або цех з іноземними робітниками, що принесе підвищення кримінальної ситуації.

Мільйонери з «панелаків»

Журналісти пробували розшукати ТзОВ «Міцута с.р.о.», яке виникло у червні 2016 року. Безуспішно. Фірма не має ні представництва в інтернеті, її немає за адресою, яка вказана на сторінках реєстру фізичних та юридичних осіб Міністерства юстиції ЧР. Керівника фірми Віктора Томишинця також не знайшли. Однак, як помітно з оголошень, оприлюднених в інтернеті, особа з таким ім'ям та прізвищем часто пропонує вакансії «допоміжні та підготовчі роботи на будівництвах», а також бере участь у аукціонах з продажу об'єктів нерухомості, скажімо, гірської хати класу люкс у зимовому курорті Зацлерж в Крконошських горах. Заявлена вартість цієї хати – майже 18,5 млн кч. Тобто йдеться про українця далеко не бідного... Однак з інших відкритих джерел журналісти з'ясували, що єдиний акціонер «Міцуті» перебуває у реєстрах боржників і йому загрожує арешт наявного майна. Тому виникли підозри й побоювання, що це – несправжній покупець.

«Міцута» формально знаходиться у багатоквартирному панельному будинку в празькому районі Летняни. Над входом до будинку, на малесенькій табличці, і справді є така назва серед назв багатьох інших компаній. У будинку, однак, вона не має ні офісу, ні поштової скриньки, не знають про неї нічого мешканці будинку.

Директор і акціонер «Міцуті» Віктор Томишинець (р. н. 1982) проживає у панельному будинку у Коліні. Але й тут його ніхто не знає, а двері ніхто не відчиняє. Пан Томишинець (в англійській транскрипції написання прізвища) зареєстрований також співвласником торговельної компанії «Нарцис». Фірма, за даними в реєстрі, не здійснює будь-якої діяльності, не має доходів чи витрат, її неможливо знайти за зазначеною у Комерційному реєстрі

адресою у місті Градец Кралове. Вона заснована з метою підготовчих робіт для будівництва, адміністрування нерухомості чи сільськогосподарських робіт, і має інших 42 співвласників – всі з України. Якщо конкретно – із сіл Широкий Луг, Новоселиця, Нересниця чи Буштино Тячівського району Закарпатської області. Прізвища засновників дуже розповсюджені у цих краях – наприклад, Шелемба, Танчинець, Джуган, Шпілка, Тяско, Драгун та ін.

Подібних фірм з українськими прізвищами у чеському Комерційному реєстрі – сотні. Вони часто існують тільки «на папері» і займаються суто оформленням дозволів на підприємницьку діяльність і довготривалих віз для трудових мігрантів з України. Формально їхні засновники приїжджають до Чехії з метою підприємництва, але фактично – для важкої праці на будівництвах, прибиранні та на інших малокваліфікованих й низькооплачуваних роботах. Однак засновники таких фірм отримують від заробітчан чималий зиск, щомісяця залишаючи собі немалу частину зарплат українців. Така система у Чехії називається «клієнтською».

Депутатський запит

Стурбовані можливим продажем лікарні невідомим особам місцеві жителі почали писати політикам та журналістам. Депутат парламенту Ріхард Долейш оприлюднив запит, який подав міністерствам внутрішніх справ та фінансів Чехії. Продаж називає «ризиком, який підриває безпеку», а пана Томишинця – «білим конем». «Староста села Гржедле Франтішек Чермак отримує схвилювані сигнали від земляків... Гржедле – невелике село із населенням близько 400 жителів, яке розташоване на території регіонального ландшафтного парку «Кржівоклатско». Тут живуть в основному сім'ї з маленькими дітьми. «Ніхто не знає намірів вищевказаної фірми, як вона використовуватиме приміщення лікарні, множаться роздуми про виникнення гуртожитків та соціально виключеного району, ...проблеми злочинності та зниження вартості майна всіх жителів села, а також погіршення стану навколишнього серед-

Лікарня у чеському селі Гржедле, яка ніколи не бачила пацієнтів. Перших із 1974 року приведе українець?

овища навколо об'єкту. Із представниками села ніхто не консультувався, ні про продаж, ні про можливість подачі питної води із сільського водогону. У 2008 році на ремонт лікарні виділили значні кошти (очисні споруди для стічних вод, огорожа, посадковий майданчик для посадки гелікоптерів)», – пише староста».

Депутат закликав міністерства перевірити відповідними органами безпеки особу та фірму покупця, його наміри, обставини й необхідність продажу з огляду на суми, які були витрачені з бюджету на утримання лікарні протягом останніх десяти років.

Все пояснили

Тільки після публікацій у пресі новий можливий власник дав про себе знати. За посередництвом свого адвоката Мілана Васічка він заявив, що «є чеським громадянином, який займається підприємством у відповідності до закону, сплачує податки і цільовою кампанією у мас-медіа почуває себе скривдженим, ображеним та постраждалим і зовсім не розуміє, чому ведеться ця кампанія».

Староста села 27 квітня зустрівся із представниками покупців, і за результатами цієї зустрічі опублікував нотатки. У документі, підписаному паном старостою, паном Віктором Томишинцем від фірми «Міцута» та представником ТзОВ «Тріфід Реал с. р. о.». Петром Звержинським йдеться про те, що підприємці запевнили старосту, що на місці колишньої лікарні після реконструкції та введення в експлуатацію виникне будинок для людей похилого віку із підвищеним рівнем піклувальних послуг (дім із особливим режимом). Вони показали старості попередні матеріали, а також вже працюючий подібний об'єкт у селі Млековіце неподалік Коліна. Тут «дім для сеньйорів» вже працює, і виник він у подібних приміщеннях – переобладнаній та реконструйованій колишній «запасній лікарні». Хоча процес продажу ще не був завершений, новий власник, чи то пак власники, вважають усі побоювання «непорозумінням, які виходили із недостатку інформації» і що «тепер все роз'яснено, як має бути».

Співпраця правоохоронців

Україна і Чехія продовжують співробітництво і обмін досвідом у правоохоронній діяльності. Під час зустрічі керівника Національної поліції України Сергія Князева з послом ЧР в Україні Радеком Матулою сторони домовились про поглиблення співпраці. Як зазначив С. Князев, українська поліція зацікавлена у цьому. «Чехія дуже близька по духу Україні, і ми хочемо зрозуміти, як ви пройшли шлях реформ, тому що і зараз ми змінюємося», – наголосив глава Нацполіції.

Р. Матула зазначив, що «пріоритетом нашої влади однозначно є робота на подальше зміцнення двосторонніх зв'язків у всіх сферах, і це повною мірою стосується співпраці у сфері безпеки», – зазначив чеський дипломат. Посол Чеської Республіки подякував українським поліцейським за допомогу, надану поліції Чехії в боротьбі зі злочинністю. Він відзначив, що Україна зробила багато важливих кроків у важких умовах і досягла прогресу в багатьох сферах, зокрема – в реформі поліції. Глава Нацполіції висловив готовність у наданні допомоги та обміну досвідом з правоохоронцями Чехії.

Дирекція служби поліції охорони Поліцейської президії Чеської Республіки у співпраці з Консультативною місією ЄС та Національною поліцією України організувала для офіцерів Національної поліції серію тренінгів, присвячених діяльності антиконфліктних команд. Тренінги відбувалися у період з червня 2016 року до квітня 2017 року кожного місяця упродовж тижня в Києві, Харкові, Одесі, Львові, Хмельницькому та Дніпрі. Проект закінчився навчанням інструкторів антиконфліктних команд, яке відбулося у Києві і в завершенні якого взяв участь посол Чеської Республіки в Україні Радек Матула.

Вл. інф.

Співпраця Тячева та Яблункова

Український Тячів підписав угоду про співробітництво з Яблунковом. 10 травня у Тячеві міський голова Іван Ковач та староста міста Яблунков (Чеська Республіка) Їржі Гамрозі у присутності депутатів Тячевської міської ради підписали Угоду про співробітництво. На церемонії також були присутні заступник старости Станіслав Якус, представниця чеської благодійної організації «Карітас» м. Острава Вероніка Мехова та директор благодійного фонду «Карітас» ім.О.Хіри Іван Фіцай. «Співпраця між нашими містами вже розпочалася минулого року – у нас були зустрічі під час відзначення Дня міста Тячева, а також тячівські пожежники отримали в подарунок від Яблункова обладнання. Тож сьогодні у вашій присутності ми скріпимо підписами наміри про подальше товаришування. Ця угода буде свідчити про нашу офіційну співпрацю як міст-побратимів», – зазначив голова міста Тячева.

Староста Яблункова Їржі Гамрозі висловив сподівання, що співробітництво двох міст буде і надалі розвиватись, пообіцяв зі свого боку сприяння та допомогу. Також пан Гамрозі подякував «Карітасу» за внесок у розвиток дружніх відносин між містами-побратимами. Відтак під час робочої зустрічі сторони обговорили конкретні кроки щодо майбутньої співпраці. Містечко Яблунков – найсхідніше у Чехії, розташоване у Моравсько-Сілезькому краї, неподалік кордону з Польщею та Словаччиною. Його населення становить близько 5,6 тисяч осіб. Місто Тячів – у Закарпатській області, на південний схід від Ужгорода, на правому березі Тиси, якою пролягає кордон з Румунією. Населення – біля 9 тисяч осіб.

ЗОН

Коля об'єднує історію

Коля об'єднує історію

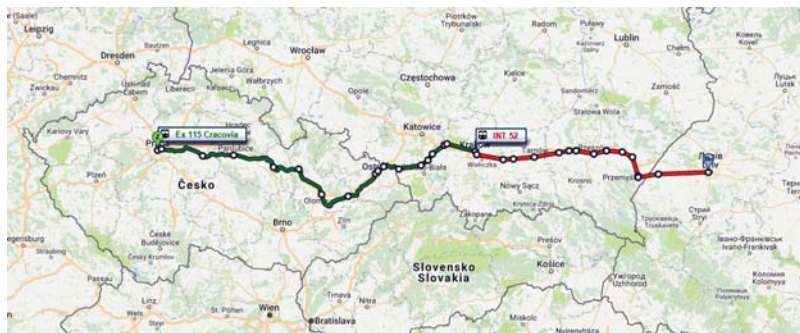
Завдяки новому краківському потягу можна швидко і зручно доїхати з Праги до Львова

Чеська і польська залізниця «ЧД» й «ПКП Інтерсіті» після семи років перерви відновили пряме денне сполучення з Праги до польського Кракова. Це відкриває ще одну зручну можливість швидко і з комфортом доїхати з Чехії в українське місто Львів і навпаки. «Ми об'єднуємо історію», – кажуть залізничники.

Нове сполучення має назву «Краковіа», виїжджає з цільових станцій до обіду і прибуває увечері. Такий графік зручний для пересадки у Кракові з/до нічного експресу №51/52 сполученням Вроцлав-Львів. У «Коменіусі» пасажери можуть скористатися всіма міжнародними квитками: ціна подорожі з Праги до Кракова починатиметься із 515 крон, якщо купувати, скажімо, «вчасний квиток» в інтернет-касі ЧД. Львівський експрес дещо дорожчий: ціна квитка на нього – біля 45 євро, однак точну інформацію на даний день нададуть у міжнародних касах.

Прямий денний поїзд «Євросіті Коменіус» з'єднував два великі міста останнього разу у грудні 2009 року. У серпні 2008 року один із цих потягів у Студенці зазнав серйозної аварії, при якій загинуло 8 осіб, серед яких був один громадянин України. «Оновлене пряме сполучення між Прагою і Краковом впливатиме на туризм в Центральній Європі. Історія Кракова пов'язана з історією Чехії й Моравії. Потяг проїжджатиме через три важливі об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: Прагу, Оломоуц і Краків», – каже член ради чеських залізниць із пасажирських перевезень Міхал Штепан. До цього списку можна додати і Львів.

«Краковіа» має кондиціоновані вагони 1-го і 2-го класу з розетками 230 W. У відрізку Прага-Острава пасажери можуть перекусити у барі, і у деяких вагонах є Wi-Fi доступ до Інтернету та дитяче кіно. У Кракові пасажир може прогулятися 4-5 годин, очікуючи наступного потяга. «Львів-експрес» має нові тримісні спальні вагони, обладнані системою зміни колісних пар на ходу, тому час подорожі значно скорочений за рахунок швидкого проходження кордону. Таким чином у Львові пасажир може бути вранці наступного дня після виїзду з Праги. Зворотно із центру західної України він може виїхати пізно увечері. Деталі можна з'ясувати на сайтах cd.cz та intercity.pl.

Про намір з'єднати потягом у найближчі кілька місяців Прагу та Краків заявив також директор приватної фірми «Лео Експрес» Петер Кюлер. Фірма забезпечує цей маршрут наразі із пересадкою на автобус у Богуміні. Якщо вдасться домовитися із польськими органами, то «Лео», який вже тестує свої потяги «Стадлер Флірт» на польській залізниці, вирушатиме щодня після обіду з Праги, і рано-вранці – з Кракова. Маршрут би, на відміну від потягів ЧД-ПКП, включав би і Катовіце. За таким розкладом у Кракові пересадка на «Львівський експрес» та з нього була б ще зручнішою.

чтк, пор

Прага гол.	10.22 ↓ відпр.	Ex/TLK 115/114 Cracovia	17.39 ↑ приб.
Краків гол.	18.05 ↓ приб.	Пересадка на наст. потяг 4 г 5 хв / 5 г 12 хв	10.20 ↑ відпр.
Краків гол.	22.10 ↓ відпр.		05:08 ↑ приб.
Львів	07.15 ↓ приб.	INT 52/51 Lwów-express	22.20 ↑ відпр.
Заг. час у дорозі	19 г 53 хв	Загальна ціна ~ 1765 кч	20 г 19 хв

Пороги – культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці. Виходить 12 разів на рік. № 4/2017, рік XXV. Підписано до друку 17 травня 2017 року. Ел. пошта: porohy@seznam.cz. Інтернет-адреса: www.ukrajinci.cz/ua/casopys-porohy/, реєстрація: МК ЧР/7044. Номер готували: Богдан Райчинець, Катерина Кондратенко, Олег Павлів, Назар Котельницький, Станіслав Цалик, Василь Ільницький, Олександра Некрашук, Олекса Лівінський. Використовуються повідомлення інформантів та ілюстрації з відкритих джерел. Художнє оформлення та верстка: Тереза Меленова. За достовірність викладених фактів відповідає автор статті. Редакція має право скорочувати матеріали і виправляти мову, не поділяти поглядів автора. Рукописи не повертаються. Часопис друкується із фінансовою допомогою Міністерства культури ЧР. Видає: спільнота «Українська ініціатива в ЧР», ДНМ, Воцелова 3, 12000, Прага 2, ЧР; зареєстрована Міським судом у Празі, номер документа L 6121; контакт: uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz; тел.: +420221419821; ід. номер: 60448296. Розрахунковий рахунок: 1925774379/0800. **Porohy** – kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice. Vychází 12-krát ročně. Název je odvozen od ukrajinského «porih» – práh domu, říční práh. Č. 4/2017, ročník XXV. Uzávěrka: 17. května 2017. E-mail: porohy@seznam.cz, web: www.ukrajinci.cz/cs/casopys-porohy/, registrační číslo: MK ČR/7044. Číslo připravili: Bohdan Rajčinec, Kateryna Kondratenko, Oleh Pavliv, Nazar Kotelnicky, Stanislav Calyk, Vasyľ Ilnycky, Oleksandra Nekraščuk, Oleksa Livinsky. Používáme zprávy informačních agentur a ilustrace z otevřených zdrojů. Grafika: Tereza Melenová, www.gd3.cz. Časopis vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR. Vydává: spolek Ukrajinská Inicijativa v ČR, sp. zn. L 6121 vedená u Městského soudu v Praze, adresa: DNM, Vocelova 3, 12000, Praha 2, ČR. uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz. Tel.: +420221419821. IČO: 60448296, číslo účtu: 1925774379/0800.

MEZINÁRODNÍ KAMIONOVÁ DOPRAVA

NABÍZÍME PRÁCI ŘIDIČE KAMIONU

Tel.: 777 743 969

stellar@stellar.cz

WWW.STELLAR.CZ

LACKFOLIE – luxusní řešení podhledů

Stropy nebo podhledy jsou často opomíjeným prvkem interiéru. Český výrobce napínaných podhledů Lackfolie s.r.o. je však společností, která dokáže z jakéhokoli interiéru vytvořit zcela unikátní prostor a to právě díky jedinečné technologii určené k úpravě stropu.

• O CO SE JEDNÁ?

Na první pohled se zdá být technologie velice jednoduchá. Ve zkratce, po obvodu místnosti se připevní speciálně vytvarovaný hliníkový profil, do kterého se zespoda připevní natažená fólie. Určitou analogii lze najít například v natažení membrány na buben.

Výhodou této technologie je bezesporu její jednoduchá a rychlá montáž bez nutnosti vyklízení prostoru. Při montáži se musí fólie nahřát aby byla tvárná, což umožní její následné uchycení v profilech.

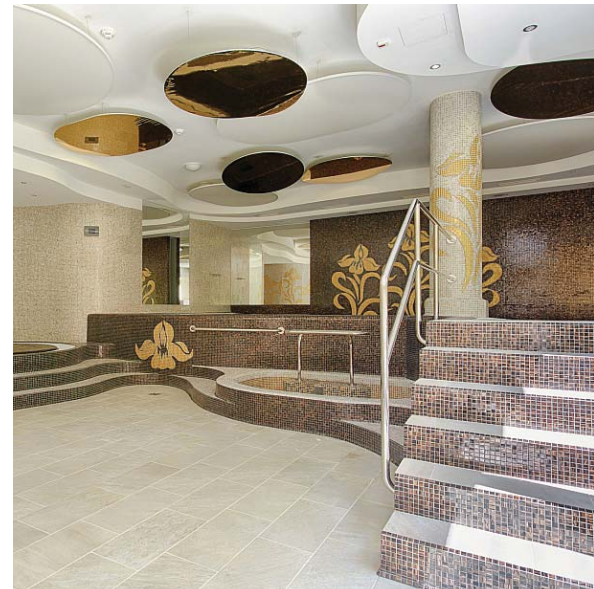
Do fólie lze běžně zabudovat jakékoliv stropní prvky jako světla, reproduktory, vzduchotechniku atd.

Také jejich snadná údržba a odolnost je jedním z nejčastějších důvodů proč se v konečném důsledku klient rozhodne právě pro napínaný podhled. Povrch fólie je snad omyvatelný a zároveň natolik pevný, že nehrozí protržení.

• O SPOLEČNOSTI LACKFOLIE S.R.O.

Společnost Lackfolie s.r.o. byla jedním z prvních přímých výrobců napínaných podhledů u nás. Má za sebou stovky realizací v českých domácnostech, hotelech, wellness a komerčních prostorech v České republice a v okolních zemích.

Více naleznete na webových stránkách společnosti www.lackfolie.cz

PRAHA

ЧЕРВНЯ 17 ЧЕРВЕН

MUSIC CLUB & LOUNGE

MISCH MASCH

Veletřní 826/61, 170 00 Praha 7-Holešovice

19:00 год

UKRAINE PARTY

КВИТКИ ТУТ:

TICKETPRO®
a ticketmaster® company

ЦІНА КВИТКА 500 КЇ

DRESS CODE ВИШИВАНКА

host:

kapela Motovidlo

Василь Мельникович

ГУЦУЛ ХУЛІГАН

www.gucul-huligan.com

